REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia.
BRAŞOV, piaţa mare Nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la ADMINISTRAŢIUNE în Braşov şi la următórele Birourĭ de anunciurĭ:
În Viena: M. Dukes Nachf. Alex. Augenfeld & Emerich Lesner, Heinrich Schalek. Rudolf Mosse. A. Oppelike Nachf. Anton Oppelik. În Budapesta: A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. În Hamburg: Karolyi & Liebmann.
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială.
RECLAME pe pagina a 3-a o seriă 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Duminecă 9)

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
N-rii de *Duminecă 2 fl.* pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 fr.
N-rii de *Duminecă* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
Administraţiunea, Piaţa mare Têrgul Inului Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. — Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 46.—Anul LXIII. Braşov, Duminecă 27 Februarie (11 Martie). 1900.

A cui e vina?

S'a făcut, cum vědurăm în timpul din urmă multă vorbă în dietă şi prin foile ungurescĭ despre noi Românii şi despre naţionalităţĭ în genere. Şi care a fost la urma urmelor resultatul acestei discusiunĭ înfocate? Contrarii limbei şi ai neamului nostru s'au întărit ei pe ei în credinţa, că stăruind mai departe pe calea cea nenorocită, pe care au apucat, vor reuşi a ne maghiarisa.

De unde îşĭ iau şoviniştii noştri atâta curagiŭ, atâta cutezanţă? Nu ne-am gândit óre, decă nu cum-va noi înşi-ne purtăm cea mai mare vină, că pretutindenĭ prin ţéră ni-se face silă limbei şi naţionalităţii nóstre de tot tras-împinsul şi că am ajuns până acolo, încât deregětorĭ plătiţĭ şi hrăniţĭ de noi contribuabilii ne insultă înaintea tribunalului scumpa memoriă a bărbaţilor noştri marĭ şi idealĭ? Nu ne-am gândit, că cu purtarea nóstră în cele naţionale, lipsită de energia cuvenită şi condusă mai mult de fatalul „lasă-mě sě te las“ în viéţa nóstră privată şi socială, ca şi în cea politică, am dedat şi dedăm pe contrarii noştri sě ne vadă tot cedând şi plecându-ne, orĭ de câte-orĭ e vorba de validitarea dreptului de limbă, îi încuragiăm a crede, că limba şi naţionalitatea lor trebue sě fiă tot-déuna şi în tóte de-asupra?

Sě cercetăm, aducênd înainte numai câte-va casurĭ mai bătětóre la ochĭ şi avênd în vedere în prima liniă ţinuturile, unde poporul nostru este în mai strînsă atingere cu elementul maghiar.

Decă un Român ia de soţiă o Unguróică, de ce ea în cele mai multe casurĭ maghiariséză tótă familia lui? Şi cei ce locuesc între streinĭ îngrijesc ei óre, ca pe copiiĭ lor sě-i créscă cu simţéminte românescĭ? Decă un Ungur fiă şi cel de pe urmă cismar, salută pe un Român unguresce, de ce Românul îl resalută tot unguresce, întărindu-l numai în închipuirea, că limba lui e mai pe sus de a nóstră? Mai mult, când se înţelesce cu vre-un cunoscut maghiar, deşi acesta scie bine românesce, în cele mai multe casurĭ îi vorbesce tot unguresce; nu recunósce el óre printr'asta suprematia limbei lui? Tot aşa se întêmplă faţă cu funcţionarii maghiarĭ, carĭ sunt puşĭ pentru popor, de esemplu la poste, la notariate, la cassieriile dela căile ferate, şi decĭ, sunt datorĭ sě-i cunóscă limba; nu le vorbesc unguresce şi acestora cei mai mulţĭ dintre cărturarii noştri? — Ba prin unele locurĭ se găsesc şi Românĭ de aceia, carĭ vrênd sě giugiulescă simţibilitatea maghiară, îşĭ fac chiar bilete de visită şi în limba maghiară, ba la arangiărĭ de petrecerĭ tipăresc extra şi invitărĭ maghiare, fără ca Maghiarilor sě le fi venit vre-odată în minte, de când locuim împreună cu ei într'o ţéră, o asemenea urbanitate faţă cu noi; şi óre nu tot cărturarii românĭ sunt aceia, carĭ în mare parte stau de vorbă, ba adeseorĭ dau şi voturile lor unor astfel de Românĭ, carĭ chiar cu cuvêntul şi cu fapta şĭ-au renegat naţionalitatea şi biserica?

Spre ce servesc tóte acestea? Spre încuragiarea inimicilor şi descuragiarea luptătorilor pentru drepturile naţionale.

Dér greşim încă şi mai mult, când negligem, ba dăm uitărei chiar memoria bărbaţilor noştri celor marĭ.

Câţĭ bărbaţĭ însemnaţĭ nu odihnesc în pămêntul patriei nóstre, câţĭ luptătorĭ ilustri ai bisericei şi naţiunei nóstre, fără sě li-se facă amintire sěrbătoréscă în tot anul la ocasiunĭ potrivite! Abia 'i-se face fericitului Şaguna un parastas şi neuitatului Gojdu 'i-se ţine o vorbire şi 'i-se aşédă o cunună pe mormênt de stipendiştii sěi în fiă-care an. De ceilalţĭ nu-şĭ mai aduce nimenĭ aminte. Ii uită şi cărturarii, ér poporul, pentru care au trăit ei şi s'au jertfit, nicĭ nu scie, că au fost pe lume. Iancu încă era aprópe dat uitărei. Nemernicieĭ unui conte scăpătat şi ajuns la pânea simbriaşilor avem sě-i mulţumim puternica erupţiune a adoraţiunei pentru el.

Nu aşa fac alte naţiunĭ. Ele sěrbătoresc memoria marilor lor bărbaţĭ, isvorul adevěrat pentru însufleţirea tineretului şi deşteptarea poporului.

Asemenea trebue sě facem şi noi. Mormêntul din Ţebea ar trebui sě devină, cum scria un těněr însufleţit ḑilele acestea, Mecca Românilor din patriă. Nicĭ unul sě nu móră, fără de-a fi cercetat în viéţă măcar odată acel mormênt.

In genere trebue sě opunem prigonirilor pornite în contra limbei şi naţiunei nóstre cea mai vědită manifestare a sentimentului nostru naţional pe tóte terenele şi la tóte ocasiunile.

Până ce nu vom face acésta, până atuncĭ nicĭ noi, nicĭ ţéra nu va scăpa de şicanările, asupririle şi prigonirile, ce o bântue de atâta timp.

Revista politică.

De-o sěptěmână încóce în cercurile şi în gazetele ungurescĭ nu se vorbesce şi nu se scrie de altceva, decât despre **afacerea Banffy**. Ce s'a întêmplat adecă? Pe la sfîrşitul sěptěmânei trecute fóia „Vaterland“ din Viena a publicat un articul trimis din Budapesta, cum ḑicea, şi în care se făceau nisce descoperirĭ nimicitóre pentru fostul ministru-preşedinte br. Banffy. Se ḑicea anume în acel articol, că la 1898 Banffy a plănuit disolvarea camerei deputaţilor, findcă nu mai putea birui cu obstrucţiunea de pe-atuncĭ, şi voind sě facă alegerĭ nouě, a adunat spre scopul acesta sumedeniă de banĭ nu numai în Ungaria, ci a primit sume marĭ şi din Austria şi streinătate. Banffy însě n'a disolvat camera, n'a făcut dér alegerĭ nouě, însě banii adunaţĭ, séu aşa numita cassă electorală, n'a predat'o la 1899 urmaşului sěu Coloman Szell.

Articolul din „Vaterland“, a căḑut ca o bombă din senin asupra clicei Tisza-Banffy din partida guvernului şi s'au luat îndată tóte měsurile, ca autorul lui sě fiă descoperit. Fóia vienesă însě n'a vrut sě dea afară pe autor, a declarat numai, că nu i-a trecut prin gând sě atace pe Banffy în onórea lui personală, scopul ei a fost numai sě arate una din causele principale pentru carĭ Banffy trebue sě-şĭ dea dimisiunea din postul de mareşal la curte: că adecă încordarea între el şi ministru-preşedinte de aḑĭ, Szell, a mers aşa de departe, încât n'a predat acestuia nicĭ cassa electorală dela 1899, ceea-ce a născut în cercurile înalte ale curţii din Viena un mare resens.

Opărela acésta l'a usturat cumplit pe Banffy şi pe ai sěi; umblat'au şi cu ameninţărĭ cu duel, numai sě pótă stórce o retragere a celor scrise în „Vaterland“, dér n'au reuşit. Afacerea a ajuns sě fiă tratată într'o şedinţă închisă a dietei, ce s'a ţinut alaltăerĭ, unde „patrioţii“ ş'au spălat binişor rufele. Şedinţa închisă a cerut'o *Rakovsky*, el a şi vorbit întâiaşĭ dată şi a adresat ministrului-preşedinte întrebarea, décă a luat în primire dela Banffy *cassa electorală?* Ministru-preşedinte a rěspuns, că el n'a stat în nicĭ o legătură cu cassa electorală şi *n'a luat în primire* nicĭ un fel de cassă. Rěspunsul lui Szell n'a fost dér categoric, dér din ceea-ce a ḑis, se póte conchide, că Banffy nu i-a dat nicĭ o socotélă, ci i-s'au

FOILETONUL „GAZ. TRANS“.

Indurare.

(Urmare).

In diminéţa Bobotezii, tot satul era în mişcare. Trei ḑile de-a rêndul ninsórea, viscolul troenise casele. Dela mic până la mare, cu lopata în mână, spintecau mormanele de omět, carĭ încunjurau casele mai sus de brîul ferestrelor. Făceau drumurĭ prin ogrăḑĭ şi pe dinaintea porţilor. Vecinii mergeau dela unii la alţii între douě ziduri de omět. Copiiĭ îmbujoraţĭ la faţă, alergau printre zidurile albe ce sclipiau în bătaia sórelui par'că erau ţintuite cu pietre scumpe. Şi o lumină, de-ţĭ lua ochii!

La căsuţa, de lângă şipotul din vale, Ionel, ca un voinicel din poveste, se lupta şi el cu mormanul de omět, ce le troenise ograda. Moş Trifu, grămadă pe laviţa de lângă ferésträ, se uita cu drag la el prin geam, cum se lupta cu troianul.

Sórele era la prânḑul cel mare şi Ionel deabia desfundase uşa şi prispa. Auḑea de departe strigăte vesele de copii, carĭ se chiămau unii pe alţii şi sgomotul ómenilor, carĭ se chinuiau sě spintece troianul. Se îmbărbătă şi el mai tare şi începù a ataca troianul din ogradă înspre pórtă.

Pe la amédă, tóte drumurile din sat erau desfundate şi toţĭ, dela mic până la mare, stăteau mai mult pe afară. Şi se părea, că sunt în altă lume.

Înserase bine; în dosul unui morman de omět de lângă casa lui Sandu, Irina sta de vorbă cu mă-sa. Nu se věduse de vr'o trei ḑile.

— Da cât ai stat, Irino, la Pleşa?

— Numai trei ḑile mamă. A fost aşa de frumos la nunta Ghoerghinei! Şi.... lume multă! Da tata e acasă, mamă?

— Din ajunul sfântului Vasile a plecat cu boerul la Galaţĭ.

— Da nu scii mamă ceva! Mama Paraschiva îi bolnavă tare. Erĭ diminéţă am vědut'o în pat; numai pielea şi ósele i-au mai rěmas.

— Sěraca!

— Am rugat pe moş Sandu sě desfunde de omět şi ograda ei, ca sě mě pot duce la ea. Cine scie ce-o fi făcênd!

— Ia un suflet chinuit, fată-hăi! Déc'ar lua-o Dumneḑeu, mai bine ar face!

Moş Sandu cu lopata pe uměr, venea repede spre casa lui. Dădù peste soră-sa Zoiţa şi peste Irina.

— Duceţĭ-vě degrabă de vedeţĭ, că sěraca Paraschiva trage de mórte! I-am desfundat ograda de omět, am întrat în casă la ea şi am găsit'o grămadă pe laviţă. E îngheţată lemn. Nicĭ nu póte vorbi.

Irina şi cu mama Zoiţa, plecară repede spre casa Paraschivei. Nicĭ o lumină nu se zăria la ferésträ. Când deschise uşa, un miros înăbuşitor şi acru le lovi. Ferestrile îngheţate bocurĭ, grinḑile din podele trosniau de frig.

— Escĭ aci, mamă Paraschivă? strigă grăbită Irina.

Nicĭ un rěspuns.

— Óre o fi avênd chibriturĭ, Irino? Ia caută.

Irina bîjbăi cu mâna pe brâul horei şi dădù peste vr'o douě beţe de chibriturĭ.

— Ce frig e aicĭ, mamă!

Mama Zoiţa, striga mereu pe Paraschiva, bîjbăind cu mânile dealungul laviţei, dór o da peste ea. Irina aprinse o lampă cu gaz, cât o tărcuţă de mare. La lumina lampei, văḑură pe Paraschiva strînsă ghem într'un colţ al laviţei.

— Da ce ai, mamă Paraschivă? întrebă Irina, tremurând.

Paraschiva holbă nisce ochĭ speriaţĭ, fără sě pótă scóte o vorbă.

— E înlemnită de frig, sěraca, sě-i facem puţin foc.

— Uite mamă cum dă din mână şi din piciorul stâng. Privesce, gura i-se duce la urechĭ. Par'că are ducă-se pe pustiu! (amêndouě se bat cu mâna peste gură).

Paraschiva încercă sě se misce şi sě vorbéscă, dér în zadar; partea stângă a corpului era paralisată.

— Du-te repede, Irino, la noi şi adă nisce lemne.

Irina eşi năucă pe uşe. Mama Zoiţa, cu mânile la subţióră, rěmase un moment neclintită în mijlocul casei.

— Sěraca femeiă, gândea ea, sě móră fără nicĭ un ajutor! Óre ce-o fi mâncat?

Ochii Zoiţii se îndreptară spre poliţa de după uşă. Dădù acolo peste o ólă cu zamă în care pluteau câte-va fire de fasole; alăturĭ un bulgăr de mămăligă îngheţat.

presentat numai chitanțe, când se făcea darea de sémă lunară. Indată după Szell a vorbit ministrul de honvedĭ br. *Fejervary.* Din vorbele lui s'a vĕḑut, că chiar între miniștri se află acelașĭ antagonism, ca și în partida dela putere. Fejervary a apĕrat pe fostul sĕu coleg Banffy și a ḑis, că banĭ din streinătate n'au intrat. Mai târḑiu ministru de honvedĭ a declarat, că de erau banĭ la 1898, *Banffy ar fi disolvat camera,* declarațiă, ce a produs mare sensațiă printre deputațĭ. S'a ridicat apoi *Ugron.* El declară franc, că o parte din articolul lui „Vaterland“ derivă dela el, și a provocat pe ministru-președinte Szell sĕ spună rupt ales, décă a luat în primire cassa partidei? La acésta Col. *Szell* rĕspunse: Repet ce am ḑis: *nu s'a întâmplat o predare formală* (de cassă).

Și s'au spălat unii pe alții cu vorbe așa mai departe, dér la un resultat definitiv tot n'au ajuns, de nu cumva la duelurĭ, căcĭ pe cum se vestesce, Banffy a provocat la duel pe Ugron, ér Ugron pe Fejervary.

Din tóte reiese un lucru: în partida dela putere sunt la culme neînțelegerile și frecările între aderenții „vechiului“ și „noului“ sistem și o bólă seriósă bântue în șirurile combatanților din dietă. O fóiă ungurésca guvernamentală, dând séma despre cele ce se petrec între „părinții patriei“, ḑice: „In general se crede, că cele ce s'au petrecut aḑĭ (Joi) sunt numai un *apetitoriu* pentru mușcăturile, ce se vor întâmpla mai târḑiu, la tómnă mai ales... Ura generală și mânia personală va grăbi dimisionarea acestei diete concepute în păcate... Décă certele vor mai continua, Szell nu póte sĕ facă alt-ceva, decât pe basa împuternicirei monarchului, pe care *o póte căpĕta în tot momentul,* sĕ facă nouĕ alegerĭ, pentru-ca din membrii de aḑĭ ai dietei sĕ rĕmână *tabula rassa*“.

*

Pe când se petrec acestea în și afară de dieta din Pesta, un mare convoiŭ de așa ḑișĭ **„Maghiarĭ greco catolicĭ“** au plecat Dumineca trecută **la Roma.** Au și sosit acolo în 4 Martie. S'au dus cu jalba 'n protap. Ci-că ar fi în Ungaria 200,000 de „Maghiarĭ greco-catolicĭ“, carĭ vor sĕ-șĭ formeze o biserică deosebită și în scopul acesta vor cere dela Sf. Scaun binecuvĕntarea și se vor umili și ruga, sĕ facă bine Roma sĕ le dea dreptul de a introduce *limba liturgică maghiară în biserică.* Ei ḑic, că sunt Ungurĭ de baștină, că din pricină, că n'au avut limbă liturgică ungurésca, au rĕtăcit și s'au pierdut prin tre credincioșii românĭ unițĭ și printre rutenĭ, ér acum vor sĕ aibă biserica lor cu limba lor proprie maternă. In fruntea mișcării acesteia s'au pus chiar vlădicii rutenĭ din Muncaciŭ și Eperjes și pe ḑiua de erĭ erau sĕ fiă primițĭ de papa în audiențiă. Nu trebue sĕ mai spunem, că aicĭ e vorba de o uneltire pĕcătósă în paguba bisericei. Sub forme religionare, vor sĕ introducă maghiarisarea în biserică, îndreptând veninósa lor săgétă mai întâiŭ în contra bisericei române unite de prin părțile sătmărene și sĕlăgene. Sĕ vedem, ce va hotărî Roma. Da-va ea voiă acestor rĕtăcițĭ sĕ arunce tăciunele aprins al desbinării și agitațiunilor pe altarul bisericei, orĭ îĭ va îndemna sĕ se astîmpere și ogoéscă, de vreme-ce n'au nicĭ un drept și nicĭ o basă a veni cu astfel de planurĭ primejdióse pentru pacea și liniștea sufletéscă a credincioșilor?

*

Nu vor sĕ se mai liniștéscă lucrurile în **Austria.** Popórele, carĭ o locuesc, sunt adênc nemulțumite. Nicĭ în parlamentul din Viena, nicĭ în dietele provinciale, representanții naționalităților din Austria nu se pot împăca și uni, certele sunt marĭ între ei, așa că aḑĭ mai mult ca orĭ și când amenință, ca regimul constituțional sĕ fiă înlocuit cu regimul *absolutistic.*

In parlamentul din Viena continuă *obstrucțiunea Cehilor* și opintirile ministrului președinte Koerber de a restabili stărĭ liniștite în adunarea imperiului, s'au zădărnicit într'un mod, care nu mai sufere nicĭ o îndoélă. Se ḑice, că în cercurile înalte se ocupă cu gândul de a împrăscia „Reichsrath“-ul și de a-se face alegerĭ nouĕ. De încercarea acésta însĕ se sparie cu toții, mai ales guvernul, căcĭ nu e nicĭ o speranță, ca un nou parlament sĕ o ducă mai bine, decât cel de aḑĭ.

*

O mare încordare se observă de un timp încóce între **Francia și Anglia.** Mai ales de când sorții rĕsboiului din Africa au început sĕ fiă nefavorabilĭ pentru Burĭ, domnesce în opinia publică din cele două state convingerea, că după-ce Anglia va fi sfîrșit'o cu Burii, va umbla sĕ se răfuéscă cu Francia. In cercurile guvernamentale din Paris convingerea acésta pare a fi prins rădăcinĭ. Asta o dovedesce faptul, că Francia trimite necontenit soldațĭ și material de rĕsboiŭ în coloniile sale, dér mai cu sémă în Madagascar și portul Saygon. Mĕsura cea mai însemnată e fără îndoială aceea, că s'a hotărît trimiterea de 4000 de ómenĭ în portul Diego Suarez din Madagascar.

O fóiă americană din New-York a publicat ḑilele trecute o corespondență din Londra, în care se spune ca ceva sigur, că în capitala Angliei toțĭ prevestesc un rĕsboiŭ între Francia și Marea-Britaniă, și anume după-ce se va sfîrși rĕsboiul din Africa.

Rĕsboiul dintre Burĭ și Englesĭ.

După capitularea lui Cronje și după-ce Burii de bună-voiă au lăsat pe Englesĭ sĕ între în Ladysmith, a urmat o pausă de câte-va ḑile între cei doi inimicĭ. Timpul acesta a fost folosit și de unii și de alții la adunarea de puterĭ pentru luptele marĭ viitóre, căcĭ desastrul dela Paardeberg a fost departe de-a face pe Burĭ sĕ îngenunche înaintea Englesilor și sĕ pună jos arma.

Burii șĭ-au retras trupele lor din Natal și din alte colonii englese trimițĕndu-le aprópe tóte în statul liber Oranje, ca aicĭ sĕ întâmpine cu forțe unite năvala sĕlbatecă a Englesilor. Comanda supremă a luat'o érășĭ *Joubert,* care cu multe mii de Burĭ s'a dus la Bloemfontein, capitala statului Oranje, ca aicĭ sĕ se mĕsure cu armatele lui Roberts.

Din partea lor Englesii încă au înaintat până la *Ostfontein* și au bătut aicĭ taberă în fața oștilor Burilor. Luptele decisive s'au și început în 7 Martie n. la Ostfontein, unde se aflau într'o mică depărtare avangardele Burilor. N'a fost însĕ decât o ciocnire mai mică între cavaleria englesă și între un detașament de Burĭ, care s'a sfîrșit cu retragerea acestora în posițiunĭ mai favorabile. Burii au jucat și aicĭ tactica dela Tugela față cu Buller; au apĕrat fiă-care pălmac de pĕmênt, fără a îndura pierderĭ însemnate și s'au retras.

Se ḑice și susține, că Burii dela Ostfontein s'au retras în imediata apropiere a capitalei Bloemfontein, unde se află *Joubert* cu grosul armatei. Aicĭ se așteptă o mare bătăliă între dușmanĭ. Până când Roberts nu va ajunge sĕ bată aicĭ pe Burĭ, de-o victoriă mai mare a Englesilor nu póte fi vorba.

Intr'aceea se vestesce, că în jur de Ladysmith a fost Joi o luptă între Burĭ și Englesĭ, aceștia din urmă fiind respinșĭ de două-orĭ, ér Burii șĭ-au continuat retragerea. Ei a dus cu sine 2000 de carĕ cu munițiunĭ și provisiunĭ și în retragerea lor au nimicit tóte podurile și punțile între Ladysmith și Glencoe. Mai înainte au aruncat în aer cu dinamită minele de cărbunĭ dela Elandslaagte și au aprins tot.

Spiritul rĕsboinic între Burĭ e fórte viu. Președintele Krüger a dat o proclamațiă către popor, în care-l îndémnă la luptă pe viață și mórte. Se spune, că la fortificarea Pretoriei, capitala Transvaalului, lucréză ḑilnic 5000 de ómenĭ.

Mult îĭ îngrijesce pe Englesĭ rĕscóla Africanderilor din colonia Cap. In câte-va districte poporațiunea olandesă a prins armele contra domniei englese și două din districte le-a proclamat anexate statului liber Oranje. Numĕrul resculaților este de trei mii.

Despre *Cronje* și armata lui prinsă se vestesce din Londra, că guvernul a hotărît sĕ-l trimită pe insula *S^t. Elena* și sĕ-l țină acolo până la finea rĕsboiului. In Insula St. Elena a fost dus odinióră și Napoleon Bonaparte.

Ḑilele viitóre vor aduce de sigur marĭ și hotărîtóre evenimente pe câmpul de rĕsboiŭ african, dat fiind că Burii sunt decișĭ a-se jertfi până la unul pentru libertatea și neatârnarea lor.

Un conflict româno-bulgar la Dunăre.

Ḑilele trecute trupele bulgare, vrênd sĕ ocupe în mod volnic insula Bujoreanu din fața Zimnicei, la Dunăre, ce are aprópe 2800 jugere întindere, și aparține României, au provocat un conflict cu trupele române. Despre iscarea acestui conflict se raportéză din Turnu-Măgurele următórele:

Pe acea insulă se găsiau de pază atât un post de soldațĭ de infanteriă românĭ, cât și un post de soldațĭ bulgarĭ. Vinerĭ 18 Februarie v. mai sosi pe insulă un numĕros detașament de soldațĭ bulgarĭ, carĭ se puseră a construi un nou pichet în locul celui distrus de apă, căutând prin acésta a se stabili acolo în mod definitiv. Tocmai acest lucru fŭ observat și imediat raportat garnisónei din T.-Măgurele, care, după ordinele primite dela Bucureștĭ, trimise la Zimnicea o numerósă trupă armată sub comanda d-lui maior Tetrat, a doi sublocotenențĭ și a căpitanului Boris-Iavscki dela compania 11. Ajunse la fața locului, trupele române provocară prin legiuitele somațiunĭ retragerea imediată a trupelor bulgare, care părăsiră insula. Apoi trupele române distruseră noul pichet construit al trupei bulgare. Așa că astăḑĭ insula, cum

---

Irina intră sgomotos în casă, tîrând după ea un maldăr de crăcĭ de stejar cu frunḑe uscate. Le rupse repede cu genunchiul și le așeḑă în vatră. Motanul, ascuns în fundul cuptorului, țîșni speriat sub laviță.

Mama Zoița mai frecă mânile și piciórele Paraschivei, tot nădăjduind sĕ mai pótă scóte o vorbă din gura ei; dér în zadar.

— Ce ne facem óre, Irino? Mi-e frică sĕ nu móră în nóptea asta. Sĕ chemăm pe părintele Vasile s'o împărtășéscă, că-i pĕcat sĕ móră așa.

Prin troianul cel mare, Irina, turburată din crescet până 'n tălpĭ, înótă spre casa părintelui Vasile, aruncêndu-șĭ din când în când ochii spre ceriul senin și presărat cu stele. Un ger de ți-se lipea genele și nările! Spre apus, Irina zări o stea căḑênd. Un fior sguduitor îi trecŭ prin tot corpul. Cine scie, gândea ea, aceea o fi póte stéua mamei Paraschivei! Se grăbia sĕ ajungă la casa părintelui Vasile.

— Sărut mâna, părinte, ḑicea Irina, bătând în geam. Vino, mĕ rog; mama Paraschiva trage de mórte și nu sciu ce sĕ facem.

— Care Paraschivă? întrebă răstit părintele Vasile, deschiḑênd ușa.

— Apoi... Paraschiva vĕdana, scii, acea care a avut un flăcău, pe Gheorghe.... acu e singură, flăcăul i-a plecat în miliție.

— Da nu veḑĭ ce vreme e afară, fă? Cum vreĭ sĕ viu? Cine-a pus'o sĕ se îmbolnăvéscă și ea tocmai acu?

— De, părinte, sciu eu!... Ce sĕ facem?

— Lasa-mĕ în pace; nu pot veni; nu móre ea până mâne.

Părintele Vasile îĭ trânti ușa în nas și dispărŭ. Irina rĕmase un moment aiurită, înaintea ușei. Ișĭ făcŭ cruce, blĕstămând în gând și plecă.

Inainte de a întra pe pórta casei, la Paraschiva, se întâlni cu Moș Șerban.

— Da unde umbli așa târḑiu, Irino, fată?

— Ia pĕcate, Moș Șerbane! M'am dus la părintele Vasile sĕ-l chem, că mama Paraschiva trage sĕ móră, și e singură sĕraca, fără nicĭ un ajutor pe lume, de când i-a plecat Gheorghe în miliție.

— L'ai găsit acasă pe părintele Vasile?

— N'a voit sĕ vină. Era supĕrat pe semne. Mi-a ḑis, că nu móre ea până mâne. Pĕcat de Dumneḑeŭ moș Șerbane, sĕ móră așa, negrijită. Cum nu-i-e frică c'o sĕ-l scie cel de sus!

Irina vorbia, aprópe plângênd. Moș Șerban nu ḑise nimic; ferbea însĕ de mâniă. Auḑĭ! gândea el, sĕ lase o femeiă sĕ móră așa ca un câne! Și mai ḑice, că-i popă cu carte! Sĕracu părintele Constantin, era om cu frica lui Dumneḑeu. 'Mĭ-aduc aminte, că la mórtea nevestei mele a stat o ḑi și o nópte la căpĕtâiul ei.

Tot gândind așa, moș Șerban se vĕḑu întrând în ograda părintelui Vasile. Bătŭ la feréstră.

— Er ai venit, fă? striga o voce răgușită din casă.

— D'apoi bine, părinte, ḑicea moș Sandu, nu e pĕcat de Dumneḑeu sĕ lașĭ sĕ móră un suflet de creștin așa negrijit?

— D-ta eștĭ, moș Șerbane?

— Apoi... eu părinte. Fie-țĭ milă de creștina cea de Paraschiva, că-i femeiă sĕracă, sĕ n'o lăsăm sĕ móră așa!...

— Ce sĕ-i fac, și eu îs bolnav. Da, oiŭ veni, plecă înainte, că te ajung.

Moș Șerban plécă cu sufletul împăcat, că a făcut o faptă bună.

Se crăpa de ḑiuă și Irina, obosită de veghiere, stetea înaintea vetrei, ascultând cum Paraschiva horcăia într'una. La lumina focului, abia zăria luminarea de céră galbenă din dosul icónei din părete. Din când în când o fura somnul și ér se deștepta, când Paraschiva scotea câte-un horcăit mai tare.

De n'ar murĭ, până o veni părintele! gândia ea.

Abia începeau sĕ se distingă lucrurile din casă la lumina slabă a ḑilei, ce venia prin ferestruicĭ. Irina sări de-odată drept în picióre. Somnul o doborîse și adormise. Stătŭ un moment nedumerită, ținêndu-șĭ suflarea. N'audia nicĭ o mișcare, nicĭ o suflare. Se repeḑi spre laviță, dând un țipăt de spaimă. Luă repede luminarea de după icónă, o aprinse și voi sĕ i-o pună în mână. Mânile și piciórele Paraschivei erau sgârcite și țapene ca de ger. La flacăra plângĕtóre a luminării, dárĭ fața Paraschivei galbenă ca ceara. Gura deschisă, ochii holbațĭ și stinșĭ.

Piciórele i-se tăiară. Infipse repede

de drept se cuvine, sĕ găsesce ocupată de trupele române. Se mai găsesce la fața locului, sosit un vas român de rĕsboiŭ pentru protecțiunea trupelor în cas de vr'un eventual atac din partea încăpățînaților vecinĭ bulgarĭ.

In legătură cu informația de mai sus se mai comunică, că Bulgaria ar fi trimis trupe mai multe la Sistov, oraş bulgăresc din fața insulei, pentru casul unei eventuale reocupărĭ a insulei. Décă se va adeveri acésta, atuncĭ firesce, că şi Românii vor sci sĕ ia contra-mĕsurile de lipsă. Deocamdată se sperézá, că conflictul se va aplana curĕnd pe cale diplomatică. Ministrul afacerilor streine d-l Ioan Lahovari a avut deja o convorbire cu Dr. Teodor, agentul Bulgariei la Bucuresci în afacerea acésta.

SCIRILE DILEI.

— 26 Februarie v.

Dela „Academia Română“. In primele dile ale lunei Martie se vor deschide şedințele anuale generale ale Academiei Române. Vinerĭ a avut loc, la ora 1, şedința ordinară la Academia Română, făcêndu-se mai multe comunicărĭ importante, între carĭ una a d-lui V. A. Urechiă asupra unui discurs al lui Mihail Cogălniceanu.

Damele române la jubileul lui Gubernatis. La vitrina „Independenței Române“, pe calea Victoriei, se află espus, pentru câte-va dile, frumosul obiect de artă, pe care femeile române, din inițiativa d nei Smara Gheorghiu, îl vor oferi ilustrului scriitor şi filo-român Angelo de Gubernatis în dina de 7 Aprilie, cu ocasia jubileului sĕu de 60 anĭ de vêrstă şi 40 de anĭ muncă cu condeiul. Statua este de bronz cu piedestalul de marmură roşiă şi represintă: „Gloria încoronând geniul“. Pe cununa de imortale este legată o panglică tricoloră; pe o parte a ei scrie: „Femeile române, Omagiu“; ér pe cealaltă: „Jubileul de Gubernatis, 7 Aprilie“.

Duel între diariştĭ maghiarĭ. De o sĕptĕmână şi mai bine două foi unguresci, „Magyarorszag“ şi „Egyetertes“ se cértă ca la gura cortului. „Egyetertes“ pórtă o violentă companiă în contra lui Ugron, pe care îl învinuesce cu tot felul de lucrurĭ aşa dise „incompatibile“ cu mandatul de deputat. I-se impută lui Ugron, că liferézá ovĕs pentru armată, mijlocind transportul prin o firmă din Cluşiŭ. Cérta pentru ovĕsul lui Ugron a degenerat în insulte personale, şi redactorii responsabilĭ dela numitele foi şi-au dis unul altuia vorbe vătĕmătóre. Lucrul a ajuns la duel. Prim-redactorul *Hollo* Lajos dela „Magyarorszag“ a provocat la duel pe redactorul *Dienes* Marton dela „Egyetertes“. S'au bătut cu săbiile, în condiții grele. Urmarea a fost, că Hollo a căpĕtat o rană mai uşóră la cap, ér Dienes tot la cap a fost rănit fórte greu.

Cestiunea Călindarului. In şedința de Sâmbăta trecută a Senatului român a fost atinsă şi cestiunea călindarului. D l *Sefendache* spune, că a cetit în „*Noua Revistă Română*“, că în anul 1898 d-l dr. Istrati, ca secretar al societăței scientifice, a însărcinat o comisiune, ca sĕ studieze cestiunea călindarului. Acum după ce acéstă comisiune şi-a înaintat raportul, întrébă pe d-l ministru al cultelor, ce are de gând sĕ facă cu acéstă cestiune? D-l *dr. Istrati* ministrul cultelor spune, că într'adevĕr scientificesce suntem înapoi cu 13 dile. Dér cestiunea trebue studiată împreună cu sântul sinod, ca sĕ se ajungă la o înțelegere, deşi acéstă cestiune a fost deja studiată de rĕposotul episcop Melhisedec. Aştéptă, ca comisiunea sĕ-'şĭ înainteze raportul şi guvernul va vedé, ce are de făcut. *Metropolitul Moldovei* protestézá în contra tendinței de a se lovi în temelia bisericei. *Metropolitul Primat* spune, că acéstă cestiune nu o póte resolva nicĭ camera, nicĭ senatul, nicĭ sinodul, ci tóte sinódele întrunite într'un sinod ecumenic. E adevĕrat însĕ, că e mai mult o cestiune scientifică, decât religiosă, şi décă tótă biserica ortodoxă o adoptă, atuncĭ crede, că s'ar puté adopta şi în România. (Aplause.)

Despĕrțămêntul Treiscaune-Ciuc al Asociațiunei, ce avea sĕ se constitue Joi, în 2 (15) Martie 1900, precum aflăm, *s'a amânat pentru altă ocasiune.* Terminul ținerei adunărei se va comunica mai târdiu.

Arderea Teatrului frances. In Paris s'a întêmplat alaltăerĭ'o mare nenorocire. Pomposul edificiu al *Teatrului Frances*, o zidire colosală, a fost cu totul nimicit, flacările mistuind şi o parte din tesaurii de artă ai teatrului. Focul, s'a iscat în urma topirei sîrmei dela conductul electric şi în urma acésta materia focósă a cădut între decorațiile cortinei, care şi luà imediat flacărĭ, s'a lățit c'o repediciune uimitóre şi a cuprins de-odată interiorul marei sale a a representațiilor. Curĕnd luà foc coperişul zidirei, care cădù c'un vuet oribil. Cu tóte că flacările erau colosale, câțĭ-va pĕtrunseră prin mijlocul lor, şi aflară un cadavru prefăcut în scrum. Era al unei tinere actrițe, domnişóra *Henriot*, pe care flacările o surprinseră într'o loge. Din construcția întrégă a teatrului n'au rĕmas decât păreții goi, carĭ vor trebui sĕ fiă dĕrîmațĭ. Pompierii au desfăşurat o muncă uriaşă, ca sĕ localiseze focul, ceea-ce li-a şi succes, aşa că palatul Louvrului de vis-à-vis a fost mântuit de o catastrofă.

Bibliotecă poporală în Homorod. La stăruința vrednică de laudă a d-lui paroch George *Repede*, harnica tinerime română din Homorod lucrézá cu multă inimă pentru adunarea unui capital, din care sĕ se înființeze o bibliotecă poporală şi în Homorod. In scopul acesta s'a dat şi o producțiune cu petrecere, despre care publicăm raport mai jos. Vrednică de laudă este cu deosebire conscienţiositatea şi cruțarea, cu care arangiatorii acestei petrecerĭ şi producțiunĭ au sciut întocmì lucrul ast-fel, ca cheltuéla sĕ nu trécă peste *7 fl. şi 42 cr.* şi ast-fel s'a putut face, ca din modestul venit brut 28 fl. 95 cr. se rĕmână totuşĭ un *profit curat de 21 fl. 53 cr.*

Arta română la Madrid. Ilustrul pictor român d-l Grigorescu a fost rugat de d-l consul general al Spaniei sĕ espună tablourile sale la esposiția artiştilor în viéță din Madrid din anul acesta. Eminentul artist a promis, că va îndeplini dorința guvernului spaniol.

Librăria şi compactoria în Făgăraş. D-l Ioan *Berescu*, care nu de mult a deschis o librăriă în Făgăraş, anunță acum, că a instalat şi un atelier de compactoriă, în care se vor esecuta tot felul de lucrărĭ privitóre la broşatul şi legatul cărților, caetelor, protocólelor, etc. în legăturĭ dela cele mai simple până la cele mai frumóse. Conducĕtor al atelierului de compactoriă e d-l I. Hățegan, care a practisat şi lucrat în deosebite oraşe şi capitale, ca Budapesta, Bucuresci etc.

Import de oi şi capre în România. Consulatul român din Cernăuțĭ a comunicat guvernului român, că guvernamentul Bucovinei a permis importul oilor *numai* din județele Constanța, Ialomița, Covurluiŭ, Tutova, Suceava şi Vaslui, ér cât pentru capre a permis importul din tótă România.

Pintenĭ scumpĭ. La Londra s'a vêndut dilele trecute pentru frumósa sumă de 2700 lire sterlinge, adecă cam la 62.500 francĭ, o pĕreche de pintenĭ de fier, carĭ au aparținut lui Matia Corvin de Hunyad, regele Ungariei, care — după cum se scie — a domnit dela 1458 până la 1490, a bătut pe Turcĭ şi a pus mâna aprópe pe tóte provinciile austriace. Pintenii aceia au nisce plăcĭ de argint, ér mărginele esterióre sunt aurite. Ei sunt lucrațĭ de un Italian şi datézá dela sfîrşitul vécului al 15-lea.

Album de composiții românescĭ. D-l G. *Şorban* a scos în editura propriă un album de composiții românescĭ, cuprindênd 21 piese. Partea I o formézá 12 cântărĭ arangiate pentru voce cu acompaniare de pian, ér partea a doua 9 bucățĭ pentru pian, cor bărbătesc şi cor mixt. Prețul unui esemplar e 5 coróne, legat 6 coróne. Se póte procura dela autor, Viena Lazarethg. nr. 6, séu dela librăria A. Todoran, Gherla.

Revisiunea granițelor. In decursul anului acestuia, când se împlinesc dece anĭ dela prima lucrare de regulare a granițelor între Ungaria şi România, se va face o revisuire a granițelor. Ministeriile române de rĕsboiŭ şi de esterne vor desemna la 1 Martie v. pe delegații lor, carĭ împreună cu delegații Ungariei vor fi însărcinațĭ cu lucrarea acestei revisuirĭ.

O mare defraudare în Agria. Se scrie din Agria, că de curênd, contabilul şef al băncii industriale de acolo s'a sinucis. Casul fiind fórte suspect, direcțiunea băncii a însărcinat pe secretarul Gaspardy sĕ cerceteze condicele şi tóte hărtiile. Tocmai pe când contabilul *Eliassy* fù îmormêntat, s'a dat de urma unei marĭ defraudărĭ. De 20 anĭ cărțile erau *falsificate* şi paguba se urcă aprópe la *300,000 fl.*

Nouă cale ferată spre România. Se crede, că noua cale ferată, ce se construesce din partea statului român până la Turnul-roşu, va fi terminată prin mijlocul lui Iunie a. c. Atuncĭ noua liniă va fi predată comunicațiunei şi călĕtoria se va puté face în România cu trenul şi pe la Sibiiu.

Un prinț ucigaş. Acum vre-o trei anĭ prințul rus David Orestchin se logodì cu o tînĕră aristocrată din Petersburg. Inainte de nuntă David se duse la fratele sĕu din Caucas pentru nisce afacerĭ. Soția acestuia, prințesa Celestina, era de o frumsețe orbitóre cum sunt tóte Georgienele. Prințul David se înamorà nebun de ea şi iubirea sa nu fù zadarnică. Logodnica sa, mirată de întârdierea tînĕrului, venì în Caucas şi vĕdênd cum stau lucrurile, se întórse îndĕrĕt hotărîtă a rupe orĭ-ce legătură cu svînturatul prinț. Curĕnd după aceea se rĕspândì vestea, că prințul cel însurat a dispărut cu aristocrata din Petersburg. Prințul David vêndù moşiile şi plecà din Caucas împreună cu frumósa sa cumnată şi amantă. Peste câțĭ-va anĭ, adecă în iérna acésta, făcêndu-se nisce săpăturĭ, se găsì acolo un schelet şi adevĕrul se descoperì: fratele fusese ucis de frate. Prințul David şi prințesa Celestina au fost prinşĭ într'o provinciă nordică şi arestațĭ. Procesul lor va face sensațiă.

Defraudare. O tristă moştenire a lăsat după sine de curênd rĕposatul cassar dela oficiul de dare din Zzombolya, Korek Ernö. El a murit pe neaşteptate în 5 Martie n. c. După mórtea lui înzadar s'au căutat cheile dela cassa cu banĭ, căcĭ nu s'au aflat nicăirĭ. Inaintea unei comisiunĭ s'a deschis apoi cassa şi s'a constatat, că din ea lipseau 60,000 de coróne. Acésta e moştenirea, ce a lăsat'o el după sine. Controlorul Schwartz a fost arestat, ér pe Korek s'a hotărît a-l scóte din mormênt pentru a fi supus unei cercetărĭ, dér nu judecătorescĭ, ci medicale, de óre-ce esistă bănuélă, că el s'a sinucis. Korek era om înaintat în etate şi trăia în timpul din urmă retras şi modest, dér înainte numai cu câțĭ-va anĭ ducea lume albă, cheltuind şi risipind peste

---

luminarea într'un cuiu de pe colțul lădii din capĕtul laviței şi alergà într'un suflet la măsa . . . .

Peste un ceas, casa Paraschivei era plină de lume. Babele într'una făcêndu-şĭ cruce şi rugându-se lui Dumnedeu s'o ierte.

Irina, mama Zoița, mama Ruxanda şi alte femei, făceau pregătirile de înmormêntare.

Pe la amédă deabia venì şi părintele Vasile, însoțit de dascălul Irimia. Se îngrozì şi el de sĕrăcia ce vĕdù în casa aceea. Cerù, răstit, dascălului patrafirul şi cartea; mormăì câteva cuvinte şi plecà spunênd dascălului sĕ-i mai cetéscă el ceva.

Tot satul puse mână dela mână, şi numai aşa părintele Vasile se îndurà sĕ vie a doua di la înmormêntare.

Când moş Şerban şi moş Sandu aşedau sicriul pe năsălii, Irina începù a plânge cu hohot.

Un prapur, două sfeşnice şi o strachină cu colivă completau cortegiul sĕrac.

Patru ómenĭ pun umeriĭ sub capetele năsăliilor şi cortegiul plecà tăcut, înotând prin troianul de omăt, spre biserică.

Mai din tóte casele eşiau ómenĭ, femeĭ şi copii, ca sĕ petrécă la grópă pe sĕraca Paraschiva.

Ce pĕcate! se văitau babele. A murit sĕraca, fără sĕ-şi vadă băiatul.

La marginea gropii, părintele Vasile cetì prohodul de-o scăpare. Toțĭ aruncară câte-o mână de țĕrînă peste sicriu, pe când Irina întindea peste grópă, o găină de pomană. Lumea începù sĕ se depărteze de grópă ştergênd o lacrimă.

— S'o dus de-acu, sĕraca Paraschiva! dicea Zoița.

— Da mai bine c'a strîns'o Dumnedeu, dicea mama Ruxanda, că tot se chinuia degeaba.

* * *

— Bună vremea, Ruxandă. Desérá mergĭ la vecernia?

— Cum nu, Zoițo!... décă mâne-s sfintele Blagoveştenii.

— Da Irina unde-i?

— S'o dus la plug cu Sandu.

— Ce vreme frumósă de arat e adĭ!

— Aşa e; póte o da Dumnedeu sĕ avem tótă primăvara aşa. Ne-ar răsplătì Dumnedeu de munca zădarnică din anul trecut. Tótă valea satului şi dealurile învecinate par'că erau înviosate de primele rade ale sórelui de primăvară, sóre, ce lucea deasupra ca un părinte binefăcĕtor. Nicĭ o adiere de vênt. Copacii înmuguratĭ par'că lăcrĕmau de bucurie. Pămêntul din grădinĭ şi din bătătura ogrădilor se sbicea vĕdênd cu ochii, scoțênd din el un abur uşor, ce se perdea molatec printre crăngile copacilor şi printre nuelile gardului. Tótă lumea stătea mai mult pe-afară. Omenii, la plug, rĕsturnau pămêntul în brazde mănóse; nevestele, acasă văruiau păreții şi lipeau pe jos; babele şi moşnegii, grămadă pe prispă, înviosațĭ de căldură, steteau de vorbă la sóre; ér pe cósta délului, copiiĭ săreau ca nisce iedĭ, săpând brănduşe cu răzuşe de corn. Moş Trifu, alb la față ca cóla de hărtiă, sta şi el grămadă pe prispă, învăluit de rade calde şi dătătóre de viață; privesce cu drag pe Ionel, care-şĭ drege singur ițarii de Pascĭ.

Ce linişte, ce seninătate!

Înspre sérá, moş Şerban, moş Sandu şi Irina se coborau încet în urma plugului spre sat. Vorbeau de nevoile lor, însĕ cu inima plină de nădejdea, că anul acesta o sĕ fie mai mănos.

Înoptase bine. Cei mai mulțĭ, trudițĭ de muncă se gândeau, la culcuşurile lor. Liniştea şi nădejdea într'un viitor mai norocos îi îndemna şi mai mult la odihnă.

De-odată însĕ, în mijlocul acelei liniştĭ, care îndulcise, în diua aceea, inimile tuturor, isbucnì o turburare generală în tot satul. Vătăşelul dela primăriă dăduse de veste la câțĭ-va sătenĭ, că a doua di o sĕ vie boerul dela Galațĭ cu inginerul şi cu d-l subprefect, ca sĕ facă din nou măsurătórea imaşului.

Moş Şerban într'o parte, moş Sandu într'alta colinda pe la sătenĭ, spunêndu-le vestea neaşteptată. Toțĭ sătenii perduse somnul. Se adunau grupurĭ, grupurĭ pe la porțile ogrădilor, sfătuindu-se ce-i de făcut.

— Ce spuneam eu, dicea moş Şerban, cu glas sfâşietor: simțeam eu una ca asta! Va sĕ dică el tot vrea sĕ ne mai iee din dreptul nostru! Sĕ nu ne lăsăm, ómenĭ bunĭ! Sĕ ținem la dreptul nostru! Că dreptatea-i cu noi!... Şi... mare-i Dumnedeu!

Era deja târdiu şi lumea din sat nu se liniştise încă de tot. Pe icĭ, pe colo, mai vedeai câte unul eşind dela vecinĭ, dându-şĭ întêlnire pe a doua di.

mĕsură. Se crede, că în acel timp a defraudat el banii, ér acum s'a înfundat şi sciind că altă scăpare n'a rĕmas pentru el decât temniţa, séu mormêntul, şi-l'a ales pe acest din urmă.

Escrocheria colosală în Italia. Din Palermo se telegrafeză: Procesul Mafiei şi al lui Palizzolo dispare cu totul în faţa unei uriaşe înşelătorii, care a fost descoperită ḑilele trecute în Palermo. S'a constatat anume, că patru din cei dintâiŭ fruntaşĭ ai oraşului, au făcut un testament fals, ca sĕ ajungă la o moştenire de două milióne. Se chiamă: contele Badia, cavalerul Taiglio, advocatul Lanandi şi proprietarul Musso, carĭ toţĭ patru au fost prinşĭ şi arestaţĭ.

Celebrul pianist Raoul de Koczalski, va da, precum am anunţat deja, şi în Braşov două concerte, Marţĭ în 13 şi Miercurĭ în 14 Martie. Tînĕrul şi genialul artist, care a debutat în Bucurescĭ în mai multe concerte, la Ateneu şi la Curtea română, cu cel mai splendid succes, se bucură deja în tótă Europa de un mare renume. Nu de mult Raoul de Koczalski a primit dela regele Danemarcei medalia de aur pentru artă şi sciinţă, o distincţiune fórte rară, ce a primit'o în timpul din urmă numai Nansen, esploratorul polului nordic. Artistul posede până adĭ nu mai puţin, decât 26 de ordine şi medalii diferite. Dér nu numai de capetele încoronate, ci şi de marii criticĭ musicalĭ ai timpului de faţă a fost distins, constatând toţĭ unanim prin recensiunile lor talentul mare şi arta estraordinară a celebrului pianist. Prof. *Hanslik* scrie în „N. fr. Presse": „Koczalski posede calităţĭ superióre surprinḑĕtóre, strălucite. Technica lui deja acum se póte înşira între a celor dintâiŭ virtuoşĭ". Dr. H. *Neumann*, distinsul critic musical berlines ḑice: „Ceea ce e de admirat şi aprópe fenomenal în prestaţiunea lui Koczalski, nu e atât technica lui mult desvoltată şi priceperea cóptă, ce rĕsuflă din jocul lui; pĕtrunderea adêncă în fondul spiritual al composiţiilor lui Chopin, Schumann şi Liszt". Prof. *Engel* scrie: „în esecutarea pieselor lui Chopin, Koczalski ocupă locul lui Anton Rubinstein".

Programa primului concert este următórea:

1. L. von *Beethoven* sonată (op. 31 Nr. 2.): a) Allegro, b) Adagio, c) Allegretto. 2. *Fr. Chopin*: a) Berceuse, b) Nocturne, c) Impromptu-Fantaisie, d) Mazonska, e) Valse. 3. A. *Rubinstein*: Borcarolle; L. *Delibes*: L'Escarpolette; *Wagner-Liszt:* Romance de Tannhäuser; 4. Raoul de Koczalski: a) Gavotte, b) Etude (op. 57). F. *Liszt:* Rhapsodie hongroise (Cadence composé par M. R. de Koczalski). — Bilete pentru ambele concerte se capĕtă la libraria Hiemesch.

Au murit în aceeaşĭ ḑi. In Insbruck doi soţĭ bĕtrânĭ, bărbatul de 82 anĭ, ér femeia tot de 82 anĭ au murit în aceeaşĭ ḑi de influenţă, el la 6 óre diminéţa, ea la 6 óre séra.

Trei copii prietinĭ ai Burilor. Ḑilele acestea, trei copii, dela doi-spre-ḑece la trei-spre-ḑece anĭ, au sosit la Marsilia cu trenul de Alpĭ. Indată ce s'au coborît din tren, au pornit sĕ afle informaţiunĭ asupra modului, cum merge cine-va în Transvaal. Insistenţa şi etatea lor fragedă atraseră atenţiunea autorităţilor, mai ales, că atuncĭ sosise şi o telegramă, din care se vedea, că tinerii rĕsboinicĭ fugiseră dela liceul din Grenoble. Serviciul de siguranţă găsì la dênşii, la perchisiţiă: revolvere, cartuşe, o hartă a Transvaalului şi o sumă de 100 de francĭ. Spre marea lor mâhnire au fost reespedaţĭ înapoi la Grenoble.

Ordinea de vară a mersului trenurilor *tramwayului* din loc se póte vedé pentru orientare cu privire la eventuale dorinţe în biroul direcţiunei tramvayului Braşov-Săcele. Avis celor, carĭ au un deosebit interes la stabilirea acestei ordine.

Persecutarea unei scóle românescĭ.

Din cercul Deşiului, Martie 1900.

E lucru cunoscut, că ministeriul ungurese de culte şi instrucţiune publică încă din incidentul faimosului mileniu a pus la cale deschiderea a 400 de scóle de stat în ţinuturile locuite mai ales de naţionalităţile nemaghiare. Dintre acestea, *38* s'a hotărît a se înfiinţa în comitatul nostru „de model" Solnoc-Dobâca şi în numĕrul celor 38 a fost luată la ochĭ şi comuna *Sân-Mărghita* aprópe de Reteag şi are aprópe 1000 locuitorĭ românĭ şi ceva peste 200 Maghiarĭ şi Jidanĭ.

Aicĭ încă a trebuit sĕ se înaugureze scólă de stat, care sĕ sape mormêntul scólei conf. române gr. cat, care făcuse progres frumos prin diligentul învĕţător Paul Goron, cualificat şi diplomat, ale cărui esamene erau întotdéuna lăudate. Ceea-ce făcea acum umbră scólei de stat, ce avea sĕ se înfiinţeze, era scóla confesională română şi învĕţătorul ei, la a căror lumină se încălḑiau şi deşteptau la viéţă tinerile mlădiţe ale Românilor din acéstă comună. Incepură decĭ uneltirile în contra acestei scóle. Intâiŭ au prins în cursă pe judele comunal. Anume aşa, că în tómna anului 1894, într'o ḑi de Marţĭ, când de regulă sătenii se duc la têrg în Deş, pe neaşteptate se convocă şedinţa comitetului comunal, avênd speranţă, că membrii comitetului vor fi duşĭ la têrg. In gura primarului, ţĕran român fără de carte, puseră propunerea de-a înfiinţa o scólă de stat şi comuna politică sĕ se oblige, că va plăti cele 5% statorite în lege pentru susţinerea scólei de stat, apoi taxa la fondul regnicolar de pensiune şi căratul materialului la scóla ungurésca, ce avea sĕ se clădéscă. Membrii comitetului însĕ, carĭ din norocire au fost rĕmas toţĭ acasă, în frunte cu preotul şi învĕţătorul, au respins cu indignare propunerea primarului. Cu tóte acestea protocolul s'a luat în sensul, ca şi cum s'ar fi primit propunerea făcută prin primar. Comitetul a protestat şi nu l'a subscris, ba a trimis şi protest şi la comisiunea administratóre. Fisolgăbirĕul a început acum a face imputărĭ învĕţătorului român, ḑicêndu-i, cum de şi dênsul face causă comună cu ceilalţĭ membri „renitenţĭ" ai comitetului comunal. Invĕţătorul însĕ i-a rĕspuns, că aci e membru comunal şi ca membru ales de popor nu póte lucra contra interesului alegĕtorilor sĕi.

Atuncĭ ii ḑise fisolgăbirĕul şi inspectorul ungurese de scóle: „Nó, te vom vedé pe d-ta, că în ce runduială îţĭ e scola", şi cu acestea părăsind cancelaria comunală au mers la scóla română şi visitând tóte din fir în pĕr şi aflându-o în ordine şi ne putênd cârti nimic în contra ei s'au depărtat. Au întrebat însĕ pe învĕţător, câtă plată are? Şi rĕspunḑêndu-le, că are 300 fl. conform prescriselor legei, ei s'au esprimat: „da credem, că le ai pe hârtiă; dér *mai bine vino* la noi, că e pagubă de d-ta sĕ te jertfescĭ fără de plată."

Infiinţarea scólei de stat cu ajutorul comunei politice atuncĭ s'a amânat neavênd loc acomodat. Mai târḑiu însĕ s'a mai aflat o códă de topor, un ţĕran cu numele Pavel Ungur. Acesta s'a îmbiat a da grădina sa aflătóre în centrul comunei *ca fond pentru scola de stat,* de cumva Ungurii reformaţĭ din Sân-Mărghita îi vor da în schimb casa şi grădina lor confesională cu adausul de 50 fl. Aşa s'a şi făcut. Grădina lui Pavel Ungur s'a întabulat pe eclejia reformată, dér fondul eclejiei, ce trebue sĕ-l capete, nu s'a putut întabula pe el tot, ci numai o parte. Adausul de 50 fl. cerut de dênsul asemenea nu l'a căpĕtat, ci inspectorul a dat omului sfatul, că până se va lichida dela ministeriu, sĕ împrumute banii dela bancă. A şi împrumutat dela o bancă ungurésca din Deş. Când a fost la termin, n'a plătit, căcĭ nu căpĕtase încă cei 50 fl. şi banca l'a improcesuat, ér nenorocitul fù silit sĕ-şĭ vênḑă casa şi grădina, pe care o căpĕtase în schimb. Ba s'a întêmplat, că dintr'asta s'a încurcat şi în alte procese, ér la urmă nenorocitul Ungur Pavel, care s'a făcut códa Ungurilor, a ajuns în temniţă, fiind închis 90 de ḑile, ér preţul casei şi grădinei s'au dus în spese şi glóbe la advocat, comisii etc. Rĕmânênd fără nimic, a trecut în România, ca se-i dea acolo pâne de trăit, fiind-că a săpat grópa scólei conf. şi învĕţătorului din Sân-Mărghita. Acest tical̆os se află acum la primăria din Giurgiu în România.

In mod şi mai revoltător decât Pavel Ungur a procedat şi procede ex-preotul din Sân-Mărghita Alexandru Mica, care din preot celibe s'a făcut notar căsĕtorit, subnotar şi scriitor pe la privaţĭ, dér mai pe sus de tóte un intrigant, cum nu se póte închipui mai altfel. Va da Dumneḑeu însĕ, ca şi pe acesta sĕ-l ajungă sórtea, care l'a ajuns pe Pavel Ungur, căcĭ de regulă aşa se întêmplă cu cei ce lucră în contra neamului, din care au eşit.

In comuna Sân-Mărghita agitaţiunile sunt la culme, procese peste procese, uneltirĭ peste uneltirĭ — şi tóte acestea numai pentru nimicirea scólei române şi impunerea scólei de stat.

Étă, D-le Redactor, pe ce căi sciu adversarii noştri sĕ lucreze la clădirea „statului lor naţional maghiar!"

X.

Producţiune şi petrecere în Homorod.

Homorod, 4 Martie n. 1900.

In comuna nóstră s'a dat în séra de 3 Martie st. n. o producţiune teatrală din partea tinerimei române sub conducerea învĕţătorului Ioan Ciotlos. La producţiune am avut şi óspeţĭ din comunele învecinate, precum din Cohalm, Fântâna, Caţa şi Merchiaşa.

Producţiunea a fost în şcóla română, fiind însĕ public fórte numeros, o mulţime s'au reîntors pe acasă din causă, că nu mai era loc în şcólă. Scopul producţiunei a fost înfiinţarea unei *biblioteci.* Incă în anul trecut fù constituită tinerimea pe basa unor statute, pentru susţinerea ordinei, cercetarea bisericei şi a şcólei de Dumineca, ca din pedepse plătite pe acéstă cale şi din taxa de înscriere sĕ se înfiinţeze o bibliotecă. In modul acesta însĕ ajungeam prea târḑiu la ţintă, şi ast-fel prin stăruinţa parochului George Repede s'a făcut acéstă producţiune.

Producţiunea s'a început cu piesa: „Otravă de hârciogĭ", predată de B. Naghiu ca măistoriţă şi I. Naghiu ca ucenic. A urmat piesa „Sărăciă luciă", jucat de: Nicolae Sónca, I. Ciotlos, Ioan Florea, Maria Dumitru, Bucura Naghiu şi George Gligor. Fórte bine şi-a predat rolul cu deosebire Bucura Naghiu ca ţigancă vrăjitóre.

Al treilea punct a fost un dialog comic „Ţiganul la cununiă", predat de Nic. N. Naghiu ca notar şi Nic. I. Naghiu ca ţigan, care a produs atâta haz, încât N. I. Naghiu ca ţigan a fost silit sĕ vie a doua-óră pe bină.

Al 4-lea punct: „Vlăduţul mamei", jucat de: George Dumitru, George N. Naghiu, George T. Naghiu, Natalia Boeriu, Ana Naghiu. Fórte bine şi-a predat rolul G. Dumitru, ér Natalia Boeriu a încântat publicul prin cântările din rolul sĕu.

Tótă séra aceea, Irina nu se deslipise o clipă de moş Şerban şi de moş Sandu. Se culcà şi ea fórte târḑiu, nerăbdătóre sĕ vadă ce o sĕ se întêmple a doua di. Cum? se întreba ea; moş Şerban ḑice, că Grecul cela vrea sĕ ne ia imaşu. Da de ce? Ce are el cu pămêntul nostru? Nu-i ajunge, ardel'ar focul, atâta amar de pămênt cât îl mai are? Móş Sandu ḑice, că pentru cei ḑece galbenĭ, care i-a luat dela dênsul, îi muncesce de trei verĭ şi tot nu se mai póte plăti. Sĕ ne ia imaşu! Da de pe moşia lui nu scóte atâta fên, că nu mai are ce face cu el?... Colo, în vale la sălcii, are stogurĭ cât dealul de marĭ.... Ce urît îi Grecul acela!... Are o barbă şi nisce ochĭ, par'că-i ucigă-l tóca! Şi Gheorghe are ciudă pe el.... Eh, décă ar fi şi el aicĭ, mâne!

Amintirea de Gheorghe o făcù sĕ tresară ca la lumina unui fulger neaşteptat. Óre ce-o fi făcênd el acu? Cine scie!.... Óre o sĕ mai vie?... Sĕ temea sĕ-şĭ mai facă întrebărĭ despre el. Inima şi têmplele îi svîcneau cu putere; se svîrcolea în pat, de-şĭ perdea căpătâiul. Orĭ pe care parte a trupului se întorcea, simţea că o dóre.

Doborîtă de atâta sbucium, începù, puţin câte puţin, sĕ se linişteseă. Din tóte gândurile, unul par'că-i rĕmăsese mai lămurit: sĕ-l vadă într'o ḑi pe Gheorghe al ei.

Cu sufletul plin de dorul lui, îşĭ simţea tot trupul cuprins de aceleaşi fiorĭ ca altă-dată. I-se părea, că Gheorghe e lângă ea. Işĭ stringea sînul fraged cu mânile. Se simţea aşa de bine acum! In liniştea asta adêncă şi nemĕsurat de dulce, somnul o furà lin, uşor de tot ca sĕ-o ducă departe, departe... acolo, unde trăescĭ un secol într'o clipă, în lumea visurilor copilărescĭ.

* * *

Neliniştea, ce isbucnise de cu séră în sat, crescea din ce în ce a doua di.

În diua de Blagoveştenii, după slujba din biserică, mai toţĭ locuitorii s'au adunat în faţa primăriei, aşteptând, ca primarul sĕ le vestéscă oficial, ceea-ce aflase de cu séră.

Primarul, în pragul uşei, le spuse în adevĕr, că boerul o sĕ vie adĭ dela Galaţĭ cu inginerul şi, că o sĕ facă o nouă măsurătóre a imaşului. Că după nisce documente găsite, se dovedesce, că mai mult de jumĕtate din imaşu satului ţine de trupul moşiei. Décă boerul o venì târdiu adĭ, apoi atuncĭ o sĕ facă mâne măsurătórea. Cei carĭ vreţĭ sĕ fiţĭ de faţă, sĕ nu vĕ duceţĭ mâne la câmp.

— Nicĭ vorbă nu-i! O sĕ fim cu toţĭ de faţă, rĕspundea tare moş Şerban.

— Écă, dice primarul, am aicĭ mai multe citaţii, precum că sunteţĭ chiămaţĭ la înfăţişare, care va fi peste o lună, adecă a doua di de sfântul Gheorghe. Infăţişarea va fi la curte, că la tribunal, precum sciţĭ, a câştigat satul.

— Care va sĕ ḑică, striga moş Şerban, dumnealui tot mai vrea sĕ se judece cu noi! Vrea sĕ ne lase lipiţĭ pămêntului! Apoi om vedea!... De unde mai scóte dumnealui documente? Dór din pămênt; că noi n'avem nicĭ o scire.

— S'o vedea la judecată, rĕspunse primarul, plecând spre sat.

Ţĕranii se împrăsciară şi ei grupurĭ, grupurĭ, spre casele lor, vorbind şi gesticulând într'una.

La păretele crâşmei despre drumul cel mare din mijlocul satului, moş Şerban încunjurat mai de tot satul, vorbea într'una, arătând mulţimei, că mĕsurătórea, care s'a făcut acum un an şi jumĕtate e bună şi judecata li-a dat odată dreptate

— Alte documente n'au de unde sĕ fie, ómenĭ bunĭ! Cuconul Radu, vechiŭ proprietar, cât a trăit, nu s'a atins nicĭ-odată de imaşul satului. Degeaba mai umblă dumnealui sĕ ne încurce. Nu-i drept, ómenĭ bunĭ! Măcar sĕ vie şi Dumneḑeu sĕ nu lăsăm sĕ ni-se mute hotarul. Avem destule datorii la el, că nu ne mai putem plăti de anĭ întregĭ; vară şi iérnă îi muncim şi tot nu ne mai scăpăm de el. Sĕ mai plătim acum şi pentru păscutul vitelor? Nu-i drept! Décă el, e om fără frica lui Dumneḑeu, la ce am greşit noi? Munca nóstră, din dorĭ până 'n nópte, sĕ duce aşa în vênt. Noi om trăi cum om trăi, da copiiĭ noştri, sĕ nu-i lăsăm aşa pe drumurĭ, muritorĭ de fóme!

Aprobărĭ generale isbucnesc din tóte părţile mulţimei.

Irina, nedeslipită de moş Sandu, şi de moş Şerban, asculta şi ea cu luare aminte, uitându-se din când în când în spre pórta satului, ca şi cum ar aştepta ceva.

— Uite, moş Şerbane, ḑicea ea, întrerupându-l; uite vine o trăsură spre sat

Suprasolvirĭ au fost dela d-nii: Crăciun Pora subofițer 1 cor., G. Câmpian gendarm 80 b., N. N. Cohalm 1 cor., Ioan Pora 1 cor., Tanci 40 b., Sturm 40 b., Müller 20 b.

Venitul brut a fost: 57 cor. 90 banĭ. Subtrăgêndu-se spesele de 14 cor. 84 b., a rĕmas *venit curat 43 cor. 6 banĭ.*

Spesele nu s'au urcat, din causă că tinerimea dimpreună cu părinții lor au contribuit la cele necesare, nepretindênd nimica pentru ostenéla lor. Suprasolvenților și celor ce au ostenit pe acéstă cale li-se aduce mulțămită.

La finea producțiunei a ținut preotul o vorbire, mulțămind învĕțătorului pentru instruarea tinerimei și publicului pentru participare, îndemnând tinerimea, ca și de aicĭ înainte sĕ dea astfel de producțiunĭ spre astfel de scopurĭ, câștigându-șĭ prin acésta tot-odată și cunoscințe folositóre.

Un participant.

Dare de sémă și mulțămită publică.

Herman, 7 Februarie 1900.

La petrecerea din 9 (21) Ianuarie a. c. dată de tinerimea română din Herman au întrat peste tot 186 coróne 60 banĭ; Spesele au fost de 160 coróne 46 banĭ. Venitul curat de 24 coróne și 14 banĭ s'a administrat la fondul copiilor săracĭ, ér două coróne taxă de insertiune. Cu ocasiunea acésta s'au încassat suprasolvirĭ dela următorii d-nĭ: Dr. Nehrer, medic 2 cor. 80 banĭ; P. Horvath notar 1 cor. 20 banĭ; Carl May preot 20 banĭ; Șt. Miltt înv. 20 banĭ; Ioh. Görk înv. 20 banĭ; alțĭ necunoscuțĭ 2 coróne.

Tuturor acestora li-se aduc cele mai sincere mulțămite.

Cassarul.

Șercăița, Februarie 1900.

Cu ocasiunea producțiunei teatrale-declamatorice, aranjată de inteligența română din Șercăița-Bucium la 30 Ianuarie v. (11 Februarie n.) a. c. în localitatea școlei române din Șercăița, au inscurs preste tot: 96 cor. 46 b., și s'au spesat 80 cor., 12 b., rĕmânênd un venit curat de 16 cor., 34 b., carĭ s'au și predat destinațiunei.

Cu acéstă ocasiune au incurs suprasolvirĭ și oferte benevole dela următorii marinimoșĭ p. t. d-nĭ: Iuliu Dombradi pretor, 3 cor., Dumitru Bărbat preot, Petru Bărbat v.-not., Pantilimon Nastea câte 2 cor., Iosif Opriș, preot, 1 cor. 20 b., George Dobrin înv., Reszner Mihály veterinar, Schneider apot., Nicolae Bărbat preot, George Pop preot, George Bărbat, înv. pens., Alexe Bărbat prim., Leonte Oancea, propr., Agaton Popa propr., I. Ienci, Moritz Licht, fiecare câte 1. cor., Galateon Ganea înv., Petru Debu preot, câte 40 b., Nic. Boer înv. 20 b., Salamon Licht 6 cor. 26 banĭ.

Ne facem o plăcută datorință, când venim a mulțumi și pe acéstă cale tuturor acelor p. t. d-nĭ, carĭ într'un mod séu altul au contribuit la reușita acestei petrecerĭ, — și în special se mulțumesce stim. fam. din Bucium: Fam. George Dobrin, înv. cl. sup. Voila, Aurel Opriș, înv., Nicolae Ghircoias prim. și Octavian Dobrin tutor gen., carĭ au binevoit a lua parte activă la aranjiarea producțiunei; de asemenea și d-lui Visarion Bica, înv. în Șinca nouă.

Pentru comitetul arangiator:

D. Bărbat.

Sfaturĭ prețióse.

I.

Ce folosesce a dorĭ și a aștepta timpurĭ mai bune? Schimbați-vĕ voi și se vor schimba și timpurile. Fără ostenélă nimic nu se câștigă! Cine are meserie, are și avere, după cum dice proverbul: „Meseria plătesce cât o moșiă“ séu „Meșteșugul la om e brățară de aur“, și cine are funcțiune, are o însărcinare de încredere; însĕ și meseriașul și funcționarul trebue sĕ muncéscă și sĕ se ostenéscă, décă vor se nu-șĭ pérdă cinstea, omenia și averea. Cel ce lucréză, tot-deuna câștigă pânea, după cum dice proverbul: „Omul muncitor, de pâne nu duce dor“. Fómea se uită în casa omului muncitor; însĕ în casă nu îndrăsnesce sĕ între. Bărbăția e muma norocului, și celui muncitor Dumnedeu îi dă de tóte. Lucréză adĭ, că mâne nu scii ce te aștéptă; unul adĭ, face mai mult decât, doi mâne. Apucă lucrul bărbătesce, dér nu uita, că numai singură bărbăția nu e de ajuns, căcĭ trebue sĕ fim și cu ochii la lucru, și afară de asta sĕ nu ne lăsăm în nĕdejdea altora, căcĭ: *„ochiul stăpânului îngrașă vitele“*, decĭ, décă vréi, ca lucrul tĕu sĕ se facă bine și cu spor, apoi du-te tu la lucru.

Nu părăsi nicĭ-odată lucrul tĕu și nicĭ el nu te va părăsi. Cine vré sĕ se înavuțéscă după urma plugului, singur el trebue sĕ țină de córnele lui. Ochiul domnului face mai mult, decât amêndouĕ mânile. Vĕ aduceți aminte de povestea cutiei făcĕtóre de minunĭ? Sĕ v'o mai reamintesc: Unei mame de familiă nu-i mergea bine economia casei, și averea 'i se împuțina din di în di. Nu departe, într'o poiană din pădure, trăia un călugăr; la acesta se duse femeia, îi povesti amărîta sa stare și sfîrși dicênd: „Nu e lucru curat în casa mea, învață-mĕ părinte ce sĕ fac?“

Călugărul, om sfânt, însĕ pățit, îi dete o cutiuță sigilată și înmânându-i-o îi dise: „Vedĭ cutióra acésta! un an întreg s'o porțĭ, de trei-orĭ diua și nóptea prin bucătăriă, prin celar, prin grajd și prin tóte unghiurile casei tale și, bun e Dumnedeu, economia îțĭ va merge mai bine“.

Femeia avù mare încredere în cutióra călugărului și a purtat'o cu sfințeniă prin tot cuprinsul casei, întocmai cum o sfătuise călugărul.

In diua dintâiu, când a întrat în celar, dădù peste un servitor, care scotea pe furiș o cană cu vin. Mergênd nóptea târdiu în bucătăriă, găsesce pe servitóre cocêndu-șĭ plăcinte. In coșar, mergênd, găsesce vacile îngropate în gunoiŭ și fără nutreț, caii netesălațĭ și înaintea lor numai nisce ogrinjĭ; de fên nicĭ pomenélă. Purtând astfel cutia, tot-déuna afla câte ceva de îndreptat.

După-ce trecù anul se duse cu cutióra la călugăr și, plină de bucuriă, dise: Părinte, acum tóte-mĭ merg mai bine. Te rog sĕ mi-o mai lașĭ un an; lucru mare e într'ênsa.

Atuncĭ, călugărul deschise cutióra. Ce sĕ vedĭ într'ênsa? Numai un mic bilețel, pe care era scris vorbele: „Ochii stăpânului păstréză averea“.

Invĕțațĭ din istoria acésta a fi cu ochii în patru după lucrurile vóstre!

De multe-orĭ o mică greșélă are marĭ și triste urmărĭ. Un cuiŭ dela potcóvă dicem, că nu e lucru mare; însĕ pentru un cuiŭ se pierde potcóva, și pierdêndu-se acésta, calul póte sĕ cimpăvéscă orĭ sĕ schiópe, și din acéstă pricină cât nu pierdem, séu ce nenorocire ni-se póte întâmpla? *Păstrarea* e lucru mare. Nu scim păstra? pierdem repede tot ce agonisim. Bucătăria grasă face testamentul slab. Precum vine, așa se duce, décă nu scim păstra? ceea-ce agonisim.

De când bărbații și-au lepădat hainele făcute din lâna oilor lor și opincele, și-au început a îmbrăca țolele ce ne vin dela străinĭ, arse, putrede și plătite scump; și de când femeile nóstre nu mai pórtă cămășĭ lucrate de mânile lor și fuste făcute din in și lâna oilor, și au început a purta stamba putredă ce i-o vinde jidanul și alțĭ străinĭ, ce se hrănesc ca lipitorile în țéra nóstră, de atuncĭ sĕrăcia a găsit loc după soba nóstră. De când rachiul nu póte lipsi din casa nóstră, de când, cârciumele sunt Dumineca pline de ómenĭ bețĭ, ér bisericele góle; de când jocul de cărțĭ a luat locul hărniciei de altă-dată; de când femeile au părăsit furca și rĕsboiul, de când unor femei le place a umbla de icĭ-colea purtând poșta satului, în loc se-șĭ vadă de copilașĭ și de gospodăria casei; de când multe s'au făcut cocóne, — deși n'au mălaiu sĕ pue în căldare; — de atuncĭ multe averĭ s'au pierdut; și dór averea se pierde lesne și se face fórte greu.

Mai lăsați-vĕ de *lucsul* cel nebunesc și nu vețĭ mai avea a vĕ plânge în casele vóstre de atâta lipsă. A întreține o nebuniă costă mai mulțĭ banĭ decât a cresce doi copii. Puținul, décă îl repețĭ de mai multe-orĭ, face mult. Pădiți-vĕ de cheltuelile dese, fiă ele cât de micĭ. O spărtură fórte mică cufundă o corabie mare, și traiul cel scump și risipitor îțĭ pun ștrengul în grumaz. Sunt unii ómenĭ, carĭ rabdă de fóme și iau pânea dela gura copiilor numai ca se-șĭ pótă cumpĕra lucrurĭ de *lucs*, fără de carĭ ar putea fórte bine trăĭ. Apoi nu avem dreptul a dice, că am ajuns timpurĭ când avem mai multe *trebuințe* meșteșugite, decât *firescĭ?*

ULTIME SCIRĬ.

Londra, 9 Martie. Din *Pretoria* se telegrafézâ, că președintele *Krüger* a sosit Marțĭ în Bloemfontein. La gară l'a așteptat președintele oranjean *Steyn* și o uriașă mulțime de popor, cătră care Krüger a adresat o vorbire dicênd: „Dumnedeu a trimis ispite și încercărĭ asupra Burilor, dér sperăm, că suferințele se vor curma încurênd. Sĕ ne punem încrederea în Dumnedeu și El nu va lăsa sĕ perim“. Cuvintele acestea au stors lacremĭ din ochii celor de față și au cântat imnul național bur.

Krüger și Steyn a plecat alaltăerĭ la trupele bure dela rîul Modder. *Numĕróse femei s'au oferit a forma gardă națională.*

Bruxella, 9 Martie. Generalul engles *French* a îndurat o seriósă bătaiă. Generalul bur *De Wette* a prins un întreg batalion de Englesĭ, constătător din *400 de ómenĭ*. Englesii au avut 7 morțĭ și 68 rănițĭ.

Rĕscóla Africanderilor se estinde tot mai tare. Rĕsculații au tăiat firul telegrafic dintre Kimberley și Capstadt.

GLUME.

Judele (cătră un țĕran): „Dér, omule, fii bun și nu striga așa tare“. — *Țĕranul*: „Mĕ rog, d-le jude, boii mei sunt cam surdĭ și așa m'am dedat sĕ strig și cu alții“.

Toțĭ își îndreptară privirile spre pórta satului și zăriră o trăsură cu patru cai înaintașĭ.

Pe drumul cel mare din mijlocul satului, trăsura lui cuconu Ieni sbura în galopul cailor spre curtea boeréscă. Alăturĭ de cuconu Ieni, în trăsură, era inginerul, ér pe scăunașul din față un elev al școlei de podurĭ și șosele. In urma lor, venea și sub-prefectul în trapul cailor, însoțit de doi călărașĭ. Ómenii începură a se resleți împrejurul crâșmei și în fața Primăriei. Sub-prefectul se opri la Primăriă. Primarul, notarul și ceilalțĭ sĕtenĭ se string împrejurul lui. După-ce spuse câteva vorbe primarului, sub-prefectul se adresă sĕtenilor, întrebându-i, décă au luat cunoscință de noua înfățișare cu cuconu Ieni, mai spunêndu-le, că a doua di se va face o nouă mĕsurătóre a imașului.

— Apoi, domnule sub-prefect, ce mai tot umblă boerul sĕ ne chinuéscă cu judecata, dicea moș Șerban. N'am câștigat odată? Păcat de Dumnedeu sĕ avem atâta sdruncin cu drumurile și mai ales acum, când écă începem munca câmpului! Suntem destul de nevoiașĭ, de ce sĕ ne mai ia acum și hrana vitelor? De ce atâta urgie pe capul nostru?

— Eu, ómenĭ bunĭ, nu mĕ amestec. Décă vețĭ avea dreptate, judecata vĕ va da-o.

— Tot satu-i martor, domnule subprefect, din bĕtrânĭ scim, că imașul e al satului.

— Ce sĕ vĕ fac, dicea sub-prefectul, suindu-se în trăsură. Cum o scrie la lege, așa v'o da dreptate.

Așa!... așa! strigau mai multe glasurĭ, așa sĕ-i ajute Dumnedeu! I-o cădea pe cap blĕstemul satului întreg!

Trăsura sub-prefectului plecă spre curtea boeréscă, ér țĕranii rĕmaseră un moment tăcuțĭ și desnădăjduițĭ.

Se însĕrase. O parte din sĕtenĭ plecară înspre casele lor, ér alții cu moș Șerban și moș Sandu întrară în crâșmă, ca sĕ se mai sfătuéscă. Crâșma era plină de ómenĭ; unii întrau și alții eșiau. Era o ferbere generală în tot satul. Femeile, pe la porțile caselor lor, începură și ele a blĕstema. Repetau și ele ce audise din gura bărbaților lor.

La curtea boeréscă era lumină în tóte părțile. Ograda plină de argațĭ, ér la bucătăriă, slugile dădeau din colț în colț grăbind sĕ gătéscă mâncările, ce poruncise boerul pentru óspeții din astă séră. In sufrageriă, cuconul Ieni, inginerul și subprefectul își deschideau pofta de mâncare cu nisce păhărușe cu mastică. Vorbiau sgomotos despre mĕsurătórea de a doua di, cădênd mai tot-déuna de acord.

Elevul dela școla de podurĭ și șosele, aședat pe scările ceardacului, privea cu nesaț satul întreg. 'I se părea, că privesce satul lui. Cerul acela senin, liniștea și mirosul acela dulce de primăvară îi aduse aminte de satul și de tótă copilăria lui. Ce plăcere neașteptată, se gândea el, că în vacanța asta, a Pascilor, a putut sĕ facă o preumblare la țéră. Are ocasiă sĕ facă și puțină practică, ajutând inginerului la mĕsurătórea de a doua di. Ce frumósă séră! esclama mereu în gândul lui.

Din liniștea asta adêncă și fermecătóre, elevul fù deșteptat de sgomotul discuției din casă. In același moment, inginerul eșia sgomotos din casă, venind spre el.

— Da d-ta ce stai aicĭ singur, domnule Paltin?

— Uite, domnule inginer, privesc și eu satul.

Îi așa de frumos afară! Mĭ-aduc aminte de satul și de copilăria mea.

— Masa e gata. Avem bunătățĭ de tot felul. Vino înăuntru!

Elevul se sculă încet. Par'că nu se îndura sĕ părăséscă priveliștea satului. Masa era plină cu tot felul de mezelurĭ. Bietul elev nu scia cu carĭ sĕ încépă. Cuconul Ieni lăuda într'una măslinele și icrele de chefal, cumpĕrate dela Galați, spunênd óspeților, că acele sunt din patria lui.

Farfuriile cu mâncărĭ nu se mai isprăviau. Sub-prefectul îndrăgise foc vinișorul cel de cincĭ anĭ al lui cuconu Ieni. Era bun, în adevĕr. Cuconul Ieni nu-l scotea dela pivniță, decât numai când avea musafirĭ de samă.

Jupânésa Lina, femeia de încredere a lui cuconu Ieni, servea de minute. Imbrăcată curat, legată pe cap cu o batistă albă ca omătul, cu mânecuțele capĕtului suflecate până la cóte, ca sĕ-șĭ arate brațele albe și grăsulii, arunca și ea câte-o vorbă încercând sĕ facă glume pe séma boerilor. Când servea câte-un fel de mâncare, veani

Bucovină.

La o tufă de sulfină
Car cu patru boi
S'a oprit și ți-se 'nchină,
Bucovină, Bucovină,
Légăn de eroi.

'Ți se 'nchină, că se duce
Nevoiașul car
Cătră valea dela cruce,
Unde omul o s'a puce
Drumul spre hotar.

Ah, Stefane Voevóde,
Scólă din mintean,
Că duiumul de neróde
Inima din el i-o róde,
Bietul pămêntean.

Scól' și buciumă-ţĭ feciorii
Din Homor la Renĭ,
Sună sĕ rĕsune norii,
Sĕ-ţĭ deştepte roşiorii
Dela Rĕsboienĭ.

Și la muche te arată.
Furios pe sur;
Prinde-ţĭ paloşul din spată
Și 'nvêrtește-te odată
Rotă împrejur.

Că Jidanii și Rutenii
Pripășițĭ pe-aicĭ
Ḑic că-s dênșii pămêntenii,
Er că noi și Moldovenii
Suntem veneticĭ.

Alei, Dómne, dă de frânge,
Frânge-i dela brêu,
Că noi plugurile-om strînge
Și-om mai sĕmĕna prin sânge
Ghindă 'n loc de grâu.

Duiliu Zamfirescu.

Episóde dela asediul Ladysmitului.

(Evlavia Burilor. — Vitejia copiilor lor. — Cum petreceau asedianții. — Vecĭnică grijă. — Lăncerii dela Elandslaagte).

Rĕsboiul din Transvaal nu e pentru Burĭ o luptă brutală; e un cult, sĕvêrșit prin loviturĭ de tunurĭ, un cult de ispășire. Chiar tinerii, carĭ au stat mult timp prin Universitățile din Europa și carĭ, fără a fi chiămațĭ, s'au dus repede în țéra lor, spre a lua parte la rĕsboiul sfânt, n'au scos strigăte de bucuriă, deși bucuria și nerăbdarea făceau sĕ le bată inima: ei s'au dus cu capul plecat, cu gândul. că Dumnedeu a pus la încercare poporul lor, ca sĕ-l pedepséscă pentru greșelele sale. Ómenii aceştia, atât de nepăsătorĭ de mórte, atât de inimoșĭ, au o atitudine de evlavioșĭ căduțĭ în pĕcate și pocăițĭ. Acesta e și secretul isbândelor lor de până acum, tăriei lor față de un dușman mult superior.

Păstorul lor, care nu lipsesce nicĭ un moment din tabără, le cetesce diminéța și séra psalmurile cu accente, ce le aprinde curagiul: în tóte serile rĕsună cântările lor religióse. Mai toțĭ preoții din Transvaal sunt pe câmpul de rĕsboiu și ei contribue la luptă cât și ofițerii, décă nu mai mult.

„Adĭ, scrie un Bur dintre cei carĭ asediau Ladysmitul, avem cu noi pe toțĭ păstorii noștri. Chivotul legei a părăsit Ierusalimul; e în mijlocul fiilor lui Israel, porniţĭ contra Filistenilor".

De altfel, nu numai preoții au lăsat „Ierusalimul", ca sĕ ia parte la luptă. Magistrații, femeile, copiiĭ cer locurĭ în primul rang. „Judecătorii noștri, scrie acelașĭ corespondent, luptă cu noi, și se culcă lângă noi pe pămêntul gol". Copiiĭ iau parte la rĕsboiŭ dela vêrsta de 15 anĭ. Décă nu sunt de ajuns puscĭ și pentru dênșii, încarcă pe ale soldaților, alérgă mereu între ei și depoul de munițiunĭ, distribuind ómenilor cartușe și bombe. Se citéză mai ales un copil, nepot al căpitanului Wiliers, pe care Burii înși-șĭ îl admiră ca pe un erou. E primul la atac, cel din urmă la retragere.

* * *

Asediul Ladysmitului, care a ținut atât de mult, ar fi scos din răbdare pe alțĭ ómenĭ mai puțin flegmaticĭ decât Burii. Ei n'aveau nimic de făcut, și erau silițĭ a se pădì mereu; fără trébă tótă diua, dormiau numai cu jumĕtate ochii. În fie-care moment o bombă cădea în mijlocul unui detașament. „Ḑiua, spune unul într'o scrisóre particulară, fabricăm bombe și săpăm șanțurĭ; nóptea ne luptăm. În opt-ḑecĭ de óre abia am dormit noue". Pe lângă acésta mai socotițĭ căldura înăbușitóre, furtunele, care luau nóptea corturile, ploile diluviane, apa de rea calitate, lipsa de tutun.... Apoi de-odată tótă tabăra e sculată în picióre; s'a dat semnalul de alarmă; se aude în întunerec un vuet, care cresce ca o mare revĕrsată; asediații dau asalt colinei. Imposibil de a vedea ceva; împușcăturile merg la întêmplare, se perd în vid. Une-orĭ e o spaimă zadarnică, și când se face diuă asediații îșĭ dau sémă, că au tras degeaba în stâncĭ și în tufișurĭ!

Într'o nópte, un sgomot surd turbură tabăra lui Joubert; în câte-va secunde, ómenii au pus șeua pe cai, au pornit drept înaintea lor în nóptea adêncă, descărcându-șĭ armele; cu tóte aceste focurĭ de salvă, sgomotul urméză, cresce mereu, și de-odată încetéză de tot. În dorĭ se limpedesce misterul: Englesii încercase a surprinde tabăra cu o locomotivă cuirasată. Acésta era încă pe loc, ciuruită de glónțe, dér ómenii veniţĭ cu dênsa dispăruse.

Totușĭ petrecerile nu lipseau; asediații găseau mijlóce de a omorî urîtul. Îșĭ făceau visite, dela un post la altul; séra beau bere și fumau împreună, cântând arii din patrie. După-ce se isprăvea serata, visitatorii erau recondușĭ la corturile lor cu lanterne, prin dedalul stâncilor și tufișelor.

* * *

Nenumĕrate au fost aventurile miraculóse, catastrofele, surprinderile și cursele ce țineau pe tótă lumea într'o grije continuă. Englesii isolațĭ cad în mijlocul Burilor; nisce Burĭ se lovesc cu Englesĭ fără se scie; prin întunerec, un prieten îșĭ omóră prietenul, fără a-l recunósce; un detașament întreg de Englesĭ trece la doi pașĭ de un Bur, pitit în iérbă și care le aude conversația.

* * *

Faptele de vitejiă nu se mai socotesc. Într'o ḑi, patru-ḑecĭ de Burĭ, în altă di 25, cer sĕ li-se dea voe sĕ ia cu asalt o colină, ocupată de Englesĭ. Ei o cuceresc, sunt nevoițĭ a se retrage în fața unui numĕr îndecit de dușmanĭ, o iau din nou, sunt érășĭ silițĭ a da înapoi. La 8 Noemvre, 20 Africanderĭ și Olandesĭ, căutând sĕ ia pe la spate o redută englesă, sunt asaltațĭ de salve cumplite.

„Nu puteam, scrie unul dintr'ênșii, nicĭ sĕ înaintăm, nicĭ sĕ dăm îndĕrĕt. Tupilațĭ după o ridicătură de pămênt, eram năbușițĭ de căldură, de plóia de bombe dum-dum; setea ne omora. Ne chemam unul pe altul pe nume, ca sĕ ne asigurăm, că mai trăim.... Când, tot târându-ne pe platoul ce domină colina, ascundêndu-ne după tufișurĭ, am ajuns la tabără, eram galbenĭ-verdĭ, ca nisce cadavre. Totușĭ toțĭ au rĕspuns la apel: unul numai scóse din buzunar un glonte, care-l ajunsese, dér nicĭ nu-l sgâriase măcar".

* * *

Dér episodul cel mai cumplit al rĕsboiului, despre care și Burii și Englesii vorbesc cu jumĕtate glas, pe care printr'un acord tacit și unii și alții ar voì sĕ-l facă uitat, e măcelul *Lăncerilor dela Elandslaagte.* Așa numesc Burii regimentul 5-a de lăncerĭ, care după lupta dela Elandslaagte, au străpuns cu lăncile și au ucis pe nisce rănițĭ germanĭ și olandesĭ, care se predase de bună voe și pe care-i desarmase. Burii jurase, în schimb, că nu vor cruța pe nicĭ un lăncer, ce le va cădea în mână.

Însĕ, la 18 Noemvre, în toiul nopții, o trupă de 25 de Burĭ, care pădiau lângă un tun, fù subit alarmată de o eșire a asediaților; era acelașĭ regiment de lăncerĭ, compus din 600 ómenĭ, care asalta colina. Cei 25 de Burĭ începură a bate în retragere pas cu pas; și, pe când resistența lor absorbea atențiunea dușmanului, o divisiune de Orangiștĭ se strecură din dosul lăncerilor. Lăncerii fură înconjurațĭ și din 600 nu mai rĕmasera decât 5. Aceștia fură crutațĭ anume ca sĕ „pótă spune celor din Ladysmith, ce sórtă au avut sugrumătorii dela Elandslaagte".

Literatura.

A eșit de sub tipar ***Al doilea capitol din contabilitatea duplă,*** de *I. C. Panțu.* Acéstă nouă broșură conține: *afacerile de credit cambial și afacerile de bancă.*

La creditul cambial s'a întrodus o afacere de patru lunĭ, trecută în registrele principale și auxiliare după metodul usitat la noi, precum și după metodul numit frances, întocmai așa, după cum se întrebuințéză în practică, arătându-se încheerile lunare și încheerea anuală.

La afacerile de bancă, după o împărțélă sistematică a afacerilor, s'a esplicat scontul de cambii și reescontul, afacerĭ cu monete, avansurĭ pe efecte publice (lombard); împrumuturĭ pe alte gagiurĭ (marfă etc.) și depunerile spre fructificare. Esplicările s'au făcut la singuratice casurĭ și apoi s'au combinat la micĭ afacerĭ, carĭ duréză trei și șése lunĭ, arătându-se încheerea într'un Maestru tabelar și la urmă arătându se trecerile, așa după cum se întêmplă în practică, în registre principale și auxiliare.

Prețul este 2 coróne + 10 banĭ porto. De vêndare în Brașov: la Tipografia „A. Mureșianu" și la Librăria N. Ciurcu. In Sibiu: la Librăria archidiecesană. — Atragem atențiunea publicului nostru, îndeosebĭ a celor ce se ocupă cu afacerĭ comerciale, precum și a membrilor din direcțiunile băncilor nóstre și a funcționarilor acestora, asupra acestei lucrărĭ de neapĕrată trebuință.

POVEȚE.

Cum sĕ fiă căldura în odăi? De multe-orĭ causa catarurilor și a tusei este, că în odăi e prea cald. Este bine ca în odaiă sĕ nu fiă o căldură mai mare, decât de 16 grade R., apoi sĕ se aeriseze în fiă-care ḑi locuința.

*

Cel mai bun eserciţiu corporal este săpatul. La acest lucru întrégă musculatura e pusă în mișcare. Sângele circulă regulat și stomacul consumă ușor prin încordarea muschilor.

---

tot înspre partea inginerului, atingêndu-i mereu umĕrul cu brațele ei. Mesenii deveniau din ce în ce mai sgomotoșĭ. După trei sticle de vinul cel vechiŭ de cincĭ anĭ, subprefectul nu mai cunoscea, décă a patra era tot de acela. Curiositatea sciintifică a inginerului, îl făcuse sĕ încerce tóte vinurile, și tot căutând sĕ găséscă unul, care i-ar plăcea mai bine, ajunse și el ca nu le mai putea deosebi. Cuconul Ieni era fórte cumpătat la bĕutură. Rare-orĭ trecea limita hotărîtă.

— Da d-ta nu bei nimic domnule? ḑicea cuconul Ieni, adresându-se elevului.

— Mulțămesc, domnule, am beut deja vre-o două pahare; nu pot mai mult; 'mĭ-e frică sĕ nu mĕ dóră capul.

Sub-prefectul era vesel de tot. Par'că-i venia sĕ cânte. Inginerul istorisea întêmplările lui pe vremea când îșĭ făcuse studiile la Paris. Istorisea și rîdea, făcênd singur haz de ele; nimenĭ nu asculta, că sub-prefectul îșĭ lăuda într'una o părechiă de cai, ce-șĭ cumpĕrase, ér cuconul Ieni părea grav și fórte preocupat. Elevul numai, îl asculta cu un fel de interes și curiositate. Cuconul Ieni, credênd că a sosit momentul, deschise vorba despre mĕsurătórea de a doua ḑi.

— Mi-au scos sufletul țĕranii ăștia! se plânge el. De anĭ întregĭ îi fac sĕ înțelégă, că imașu nu e al lor. Écă acum am găsit și un document, prin care o sĕ le probez la judecată, că mai mult de jumĕtate din imaș ține de trupul moșiei mele. Cuconul Radu, dela care am cumpĕrat moșia scia și el de acésta, dér m'a rugat sĕ-i las pe țĕranĭ sĕ-șĭ pască vitele pe imaș. Documentul datéză de mai nainte de a fi fost el proprietar. E vechiŭ de tot; dér cred, că tot o sĕ aibă valóre. Eu i-am îngăduit destul. Trebue acum sĕ mé gândesc, și la interesul meu. De ce sĕ nu-mĭ capĕt un drept, care-mĭ aparține?

— Deh, cucóne Ieni, eu nu cam pricep legile, ḑicea glumind inginerul, da dĕu, nu sciu cum ai sĕ probezĭ proprietatea imașului cu un document de pe vremea lui tata Noe. De vreme ce țĕranii au folosit acel imaș de atâta vreme, ca nisce proprietarĭ, poțĭ sĕ le mai contescĭ dreptul? Ce ḑicĭ domnule sub-prefect?

— Eu cred, domnule inginer, că țĕranii au stăpânit pe nedrept imașu. Heh, domnule! dumneata nu cunoscĭ pe țĕran! E cârciobav al dracului! Și décă ar putea, tótă viața lui n'ar face decât sĕ se judece. E în stare sĕ se ducă ḑile și nopțĭ întregĭ pe jos numai de gustul de a se judeca.

— Și când ațĭ sci, ḑicea cuconu Ieni, cu glas insinuător, cât am făcut pentru țĕranii ăștia! Li-am dat în tot-déuna parale și tot ce li-a trebuit. Am sĕ iau peste o sută de galbenĭ dela ei. O sĕ-mĭ muncéscă ei, nu-i vorbă, pentru banii aceștia, dér de datoriă tot nu o sĕ se mai scape, că décă, de esemplu, unul plătesce datoria în vara acésta, în cursul iernii viitóre ér vine sĕ céră parale. Și ia sĕ nu le dai! că nu-i mai prindĭ la muncă.

— D-tale ce-țĭ pasă, nu pierḑĭ nimic, ḑicea inginerul; munca tot trebue sĕ o plătescĭ. Ba încă, cred că-țĭ vine mai bine d-tale împrumutând banĭ așa înainte. Că omul fiind la nevoiă în timpul iernii, îl ai d-ta în palmă și poțĭ sĕ-i pui condițiile cum voescĭ pentru munca din timpul verei.

— Așa e. rĕspunde cuconul Ieni, cu jumĕtate de gură. Dér... vedeți, eu nu pot nicĭ odată sĕ-mĭ am banii mei.

— Eu pariez, continuă inginerul, că cu sistemul acesta plătescĭ ḑiua de muncă eftin de tot, nicĭ pe jumĕtate. Că décă țĕranul nu ți-ar fi dator de cu iarnă, ar trebuì sĕ-l plătescĭ mult mai scump, angajindu-l vara în toiul muncei. Vedĭ, cucóne Ieni, eu spun cum cred, că sunt lucrurile. De alt-fel mie mĭ-e egal. Mâne o sĕ fac mĕsurătórea așa cum credĭ d-ta că ai drept și curtea va hotărî, décă trebue menținută mĕsurătórea mea séu nu. Până atuncĭ îțĭ doresc reușită, continuă inginerul, sorbind de dușcă încă un pahar de vin.

Elevul urmăria cu o atenție încordată tótă discuția asta. In mintea lui se desfășurau nisce amintirĭ vechĭ, vagĭ de tot. Când eram mic, îșĭ ḑicea el, par'că tot așa audiam mereu vorbind pe tata și pe moș Vasile de proprietarul dela noi. Tot-déuna erau plângerĭ prin satul nostru din causa imașului. Tot-déuna, tata se plângea, că nu mai póte scăpa de datoria ceea dela proprietar. Și de aceea, în timpul verei, tata nu mai putea nicĭ-odată sĕ are bucata nóstră de pămênt. În mintea lui se limpeḑia acum tótă starea asta nenorocită între țĕran și proprietar. Și acum simția mai bine dându-șĭ séma în care parte e dreptatea.

(Va urma).

Poesii poporale.

Prins'am patru boi la jug
Și m'am dus cu ei la plug
Și-am arat, șĭ-am sĕmĕnat
Sórele s'a ridicat
Eu nimica n'am mâncat,
Mĕ uitam p'aci la vale
Vine tónta cu mâncare
Cu-un bobou dĕbĕlăzat

MULTE ŞI DE TÓTE.

Cea mai eftină taxă postală.

Din câte ţĕrĭ sunt pe lume, în Japonia portul postal este cel mai eftin. Acolo o epistolă timbrată cu 2 *Sen* (cam 6 banĭ séu fileri) cutrieră tótă ţéra. Acésta e cu atât mai de admirat, fiind-că comunicaţia în Japonia e fórte grea, mai ales printre munţĭ. Calea ferată e încă prea puţin cunoscută în Japonia, trăsurĭ cu cai numai pe unele drumurĭ principale pot circula.

*

Obiceiu curios.

Pe insula Corea este obiceiul, că miresei în ḑiua cununiei îi este strict oprit de a vorbi. De cumva scóte din gură numai un cuvênt, séu de face vr'un semn óre-care, atuncĭ este batjocorită de toţĭ. Pe la tóte uşile şi ferestrile pândesc servitorĭ sĕ audă, décă nu cumva miresa vorbesce séu rîde cu cineva, ceea-ce décă s'ar întêmpla i-ar nimici tótă vaḑa în societate. De multe-orĭ trec sĕptĕmânĭ, ba chiar şi lunĭ de-arêndul, fără ca bărbatul sĕ fi auḑit vre-o vorbă cu voce plină dela nevastă-sa. Faţă de socru, acéstă tăcere e şi mai strictă, aşa că trec anĭ întregĭ, fără ca tinĕra nevastă sĕ fi îndrăsnit a privi în faţa socrului sĕu, séu sĕ-l fi agrăit.

CĂLINDARUL PLUGARULU
pe anul visect 1900.

se află de vênḑare la

Tipografia A. Mureşianu din Braşov.

Acest Călindar au întrat în anul VIII-lea, format mare, şi conţine portretul fórte bine reuşit al lui Avram Iancu. Urméză apoi cronologia anului 1900, regentul anului, începutul anutimpurilor, sĕrbătorile şi alte ḑile schimbătóre, calculul sĕrbătorilor mai marĭ, posturile deslegarea postului etc. După cele 12 lunĭ, urméză taxele telegramelor, scrisorilor, pachetelor; competinţele de timbre, mĕsurile metrice, têrgurile corectate din Transilvania, Bănat, Ţéra ungurésca şi Bucovina. In partea literară găsim un interesant capitul privitor la începerea rĕsboiului pentru neatârnare de G. Coşbuc; apoi „Popa Stoica“, poesiă de Dim. Bolintineanu. Avuţia şi binefacerea (un interesant capitul după Smiles-Schramm). Doina, In şanţurĭ (poesii) de G. Coşbuc etc. In partea higienică şi economică: Un duşman al omului (rachiul); Ce sĕ facă părinţii, ca sĕ-şi ferêscă copiiĭ de orbiă; Cum sĕ tracteze părinţii pe copiiĭ lor orbĭ; Bune sunt beuturile pentru copii? Urméză apoi partea economică: Vitele roşii (pinzgau), de I. Georgescu. Despre gunoiŭ, de I. Georgescu; Sădirea pomilor; Hrana vitelor (Grăunţele, sfeclele şi apa de beut). La urmă mai multe poveţe preţióse şi glume apoi anunţurĭ. Preţul 25 cr. (cu posta 30). *Vênḑĕtorii primesc rabatul cuvenit.*

Călendarul sĕptĕmânei.

MARTIE. are 29 ḑile. GERMÊNAR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	27 P. Proc. Decap.	11 Rem. Heracli
Lunĭ	28 S. păr. m. Vasiliu	12 Gregorie
Marţĭ	29 C. P. Casian	13 Rosina
Merc.	1 † Cuv. Eudochia	14 Matild
Joi.	2 Sf. Teodot, Ciril	15 M. Longin
Viner	3 S. Eutrop, Vabil	16 Henrieta
Sâm.	4 C. păr. Gherasim	17 Gertruda

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 9 Martie 1900

Mĕsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. Kor.	fil.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	11	80
„	Grâu mijlociu	11	40
„	Grâu mai slab	11	—
„	Grâu mestecat	9	40
„	Sĕcară frumósă	7	20
„	Sĕcară mijlociă	6	80
„	Orz frumos	6	80
„	Orz mijlociu	6	40
„	Ovĕs frumos	4	80
„	Ovĕs mijlociu	4	40
„	Cucuruz	8	40
„	Mălaiu	8	—
„	Mazăre	14	—
„	Linte	18	40
„	Fasole	9	40
„	Sĕmênţă de in	22	—
„	Sĕmênţă de cânepă	8	40
„	Cartofi	1	80
„	Măzĕriche	—	—
1 kilă	Carne de vită	—	88
„	Carne de porc	—	88
„	Carne de berbece	—	—
100 kil.	Sĕu de vită próspĕt	50	—
„	Sĕu de vită topit	72	—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 6 Martie de 25,984 capete, la 7 Martie au întrat 1084 capete şi au eşit 404 capete, rĕmânênd la 8 Martie un număr de 25 665 capete.

Se noteză marfa ungurésca: veche grea dela 92—96 fil. marfă ungurésca tinĕră grea dela 100—102 fil. de mijloc dela 100—101 fil. uşóră dela 99—100 fil. — **Sêrbéscă:** grea 97—99 fil., de mijloc 96—98 fil. uşóră: 94—97 fil. kilogram fil.

Cursul la bursa din Viena.

Din 9 Martie 1900.

Renta ung. de aur 4%	98.15
Renta de coróne ung. 4%	93.75
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	100.60
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	99.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	93.—
Bonurĭ rurale croate-slavone	92.75
Impr. ung. cu premii	163.40
Losurĭ pentru reg. Tisei şi Seghedin	141.30
Renta de argint austr.	99.30
Renta de hârtie austr.	99.25
Renta de aur austr.	98.30
Losurĭ din 1860.	136.—
Acţii de-ale Băncei austro-ungară	127.—
Acţii de-ale Băncei ung. de credit	186.—
Acţii de-ale Băncei austr. de credit	234.86
Napoleondorĭ	19.29
Mărcĭ imperiale germane	118.40
London vista	242.50
Paris vista	96.32½
Rente de coróne austr. 4%	99.35
Note italiene	90.05

Bursa de Bucurescĭ.

din 8 Martie n. 1900.

Valorĭ.	Do-bêndă	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Renta amortisabilă	5%	Apr.-Oct.	95.½
„ „ (Impr. 1892	5%	Ian.-Iul.	95.½
„ „ din 1893	5%	„ „	95.½
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	—.—
„ „ (Impr. de 32. ½ mil.	4%	Ian.-Iulie	82.—
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	83.—
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	83 ½
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	83.½
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	83.½
„ „ (Im. de 90 mil. 1896	4%	„ „	84.½
Oblig. de Stat (Conv. rurale)	6%	Mai-Nov.	84.½
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	99.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.-Iul.	—.—
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	6%	Mai-Nov.	—.—
Scrisurĭ fonciare rurale	5%	Ian.-Iulie	93.—
„ „ „	4%	„ „	79.—
„ „ urbane Bucurescĭ	5%	„ „	86 ½
„ „ „ Iaşĭ	5%	„ „	82 ¼
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
Banca Rom. ult div. fr. 12.61	500	150 v	—
Banca Nation. ult. div. 36.—	500	într. v.	2530
Banca agricolă	500	150 v.	300.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	într. v	281.—
Naţionala de asig. ult. div. 43 lei	200	„ „	450.—
Soc. Basalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	—.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l	250	„ „	—.—
Soc. Rom. de Hârtie ult.	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	—.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100		—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei			—.—
„Bistriţa“ soc. p. f. hârtii 30			—.—
Societ. p. const. de Tramways 20 francĭ aur		„ „	—.—

SCOMPTURI:

Banca naţ. a Rom	8%	Paris	3½
Avansurĭ pe efecte	9%	Petersburg	5½
Casa de Depunerĭ	12%	Berlin	5½
Londra	4%	Belgia	4%
Viena	4½	Elveţia	5%

Bursa de mărfurĭ din Budapesta

din 7 Martie n. 1900.

Sĕminţe	Qualitatea per Hect.	Preţul per 100 ch. ogr. dela	până
Grâu Bănăţenesc	80	7.85	8.10
Grâu dela Tisa	80	7.90	8.—
Grâu de Pesta	80	7.85	8.—
Grâu de Alba-regala	80	7.80	7.95
Grâu de Bácska	80	—.—	—.—
Grâu ung. de nord	80	—.—	—.—
Grâu românesc	80	—.—	—.—

Sĕminţe vechĭ orĭ nouĕ	soiul	Qualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	până
Sĕcară		70—72	6.25	6.35
Orz	nutreţ	60—62	6.10	6.20
Orz	de vinars	62.64	5.65	5.70
Orz	de bere	64.66	5.45	5.50
Ovĕs		39.41	5.45	5.55
Cucuruz	bănăţ.	75	—	—
Cucuruz	altă soiu	73	—	—
Cucuruz	„		—	—
Hirişcă	„		5.30	5.80

Preţul pe 100 chilograme.

Producte	Soiul	Cursul dela	până
Sem. de trif.	Luternă sagur.	41.—	48.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănăţénă	—.—	—.—
„	roşia	58.—	64.—
Oleu de rap	rafinat dupla	—.—	—.—
Oleu de in		—	—
Uns. de porc	dela Pesta	52.—	52.50
„	dela ţéră	—.—	—.—
Slănină	svêntată	43.50	44.50
„	afumată	45.—	46.—
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	15.50	16.—
„	din Serbia în sacĭ	14.—	14.25
Lictar	slavon nou	18.—	18.50
„	bănăţenesc	16.—	16.50
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	unguresci		
„	sêrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
	Drojdinţe de spirt	—.—	—.—

Cursul losurilor private

din 7 Martie 1900

	cump.	vinde.
Basilica	13 25	14 25
Credit	395.—	397.
Clary 40 fl. m. c.	130.—	132.—
Navig. pe Dunăre	—.—	—.—
Insbruck	65.—	67.—
Krakau	60.—	61.—
Laibach	50.—	51.—
Buda	133.—	135.—
Palffy	132.—	133.—
Crucea roşie austr.	43.—	4[illegible]
dto ung.	22.25	23.25
dto ital.	—.—	—.—
Rudolf	64.—	66.—
Salm	172.50	174 50
Salzburg	58.—	60.—
St. Genois	180.—	182.—
Stanislau	—.—	—.—
Trieitine 4½% 100 m. c.	178.—	184.
dto 4% 50	80.—	—.—
Waldstein	178.—	184.—
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureşianu.***
Redactor responsabil: ***Gregoriu Maior.***

C'un mălaiu încenuşat.
Cum o-am vĕḑ't m'am săturat
De departe am strigat:
Nu mai veni c'am mâncat....
Mĕ uitam p'aci la vale
Vedeam pe mândra venind
Cu vin roşu subsuóră
Cu puicuţă friptă în pólă:
Bun lucru, badeo, la plug
Mergu-ţĭ boii bine 'n jug?
Firea-i, mândro, sĕnĕtósă
Că mi-ai dat vorbe frumóse,
Firea-i badeo, sănĕtos
Că mi-ai mulţămit frumos.

*

Tinerea m'am măritat
Sócră rea mi-am căpătat,
Sócră rea, bărbatu rĕu
Când dă'n câne, dă şi 'n mine.
Cătră câne ḑice *nĕ*
Cătră mine *nĕ, căţĕ,*
In câne dă de douĕ-orĭ
In mine de nouĕ-orĭ.
Déc' am vĕḑ't lucru de-aşa
Mi-am pus secerea la brâu

M'am dus la holdă de grâu.
Seceram până la prând
Tot cu lacrĕmĭ şi cu plâns,
Seceram păn' la amiaḑĭ
Tot cu lacrĕmĭ pe obraz,
Seceram păn' la ojină
Tot cu lacrĕmĭ cu suspine.
Tóte sócrele veniau
Numai sócra căţaua
Nu venea cu ojina.
Déc'am vĕḑ't lucru de-aşa
M'am făcut o păsĕrea
Şi-am sburat la naşa mea
Şi cântam şi ciripiam
Şi din gură blăstĕmam:
Nănaşă, nănaşea mea,
Fi-ţi-ar fi sĕcat mâna
Când mi-ai pus tu cununa.
— Fină, finişóra mea,
Ochii tĕi au fost la tine
Cununa a fost la mine
Sĕ te fi uitat mai bine,
Nu sĕ vii acum la mine.

(Auḑite dela Agafia Bucur din Agârbiciu com. Târnavei-mari).

M'a făcut măicuţa'n zorĭ
In Dumineca de florĭ;
Câţĭ feciorĭ în astă ţéră,
Toţĭ alérgă sĕ mĕ céră;
O lume de-ar alerga
Că măicuţa nu m'a da,
Că pe mine m'a făcut
Cum măicuţei i-a plăcut:
Nicĭ înaltă, nicĭ micuţă,
Cum e fata mai drăguţă;
M'a făcut în iérbă verde
Sĕ fiu dragă cui mĕ vede,
M'a făcut între bujor
Sĕ fiu dragă tuturor.

*

Frunḑă verde de bujor,
Colo'n vale la isvor
Este-o fată şi-un fecior
Se judecă de s'omor.
El îi ḑice: fată, fată,
Nu şeḑĭ nemăritată,
Ca móra neferecată,
Ca mărgeaua ne'nşirată.
Fata din gură-i grăia:
Ba eu nu m'oiu mărita
Păn' tu nu-mĭ vei însura
Sĕ vĕd pe cine-i lua;
De-i lua o bălăióră,
Sĕ dea Dumneḑeu sĕ móră;
De-i lua vre-o óchesă
Sĕ nu ai parte de ea;
De-i lua una ca mine
Sĕ-ţĭ dea Dumneḑeu tot bine.

*

Frunḑă verde de sĕcară
Imĭ veni o veste-aseră,
Că mândra trage sĕ móră;
Nu sciu Dómne, ce-oi d'oi face
Sĕ mĕ duc sĕ vĕd cum zace;
Ea zace culcată'n pat
Cu doru de sărutat,
Cu faţa cătră părete
Cu gura arsă de sete,
Şi-apucai pe douĕ dealurĭ
S'aduc mândrei mele leacurĭ
Sĕ le pun pe trei vergele
Sĕ le scot séra la stele.
Dimineţa la rĕcóre,
Ḑiua la ameḑĭ de sóre,
Dór voiŭ pune-o în picióre.

M.

Cursul pieţei Braşov.

Din 10 Martie 1900.

Bancnota rom.	Cump.	18.90	Vênd.	18.96
Argint român.	Cump.	18.70	Vênd.	18.75
Napoleond'orĭ.	Cump.	19.08	Vênd.	19.14
Galbenĭ	Cump.	11.20	Vênd.	11.30
Ruble Rusescĭ	Cump.	2.54	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	118.—	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	21.40	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.—	Vênd.	101.—

Dela oficiul vice-comitatens al Braşovuluĭ

Nr. 23004—899.

PUBLICAŢIUNE.

Pre basa hotărîreĭ adunăreĭ comitatense, de dtto 29 Aprilie 1899 punctul prot. 77 nr. 8280—899, prin acésta public concurs pentru patru stipendiĭ, fiă-care de câte 600 coróne şi pentru cincĭ stipendiĭ, fiă-care de câte 400 coróne, în scopul **de a studia industria.**

1) La stipendiile de 600 coróne fără distingere de religiune şi naţionalitate aparţinětorĭ la comitatul Braşov, pot competa calfe de industriă orĭ începětorĭ de industriă carĭ se obligă a frecuenta o şcólă de industriă în strěinătate, séu aşa numitul curs special de industriă şi după acésta se stabilesce în comitatul Braşovuluĭ.

2) La stipendiul de 400 coróne pot competa calfe de industriă, orĭ începetorĭ de industriă, fără deosebire de religiune şi naţionalitate, de asemenea aparţinětorĭ la comitatul Braşov, decă se oblică a freĉuenta într'un cursul special de industriă în patriă şi după aceea se stabilesce în Braşov.

Cererile instruite cu carte de botez, adeverinţă despre ubicaţiune şi moralitate, precum şi despre ocupaţiunea de până aicĭ, cu indicarea ca: unde, când şi ce fel de şcólă voesce petentele sě frecuenteze, sunt a se aşterne la mine până în *20 Aprilie 1900.*

Braşov, 28 Februarie 1900.

Dr. Frideric Jekel m. p.
vice-comite.

Brassóvármegye alispánjától.

Szám 23004—1899.

Pályázati hirdetmény.

Brassóvármegye törvényhatósági bizottságának 1899. évi április hó 29-én tartott rendes tavaszi közgyülésében 77 jkv. a. 8280—899 sz. a. hozott határozata értelmében négy egyenként 600—600 korona és öt egyenként 400—400 koronás **ipartanulmányi ösztöndijra** pályázatott hirdetek.

I. Ezen ösztöndijak közül a 600 koronásokra pályázhatnak vallás és nemzetiség külömbség nélkül Brassóvármegyében illetőséggel biró iparos segédek, vagy kezdő mesterek, kik magukat kötelezik egy éven át külföldi iparszakiskolát vagy ugy nevezett ipari mesteri szaktan folyamot látogatni s ez után ismét Brassóvármegyében letelepedni.

II. A 400 koronás ösztöndijakra pályázhatnak szintén nemzetiség és vallás külömbség nélkül oly Brassóvármegyei illetőségü iparos segédek vagy kezdő mesterek, kik egy éven át ily belföldi tanfolyamot vagy szakiskolát látogatni és azután Brassóban letelepedni magukat kötelezik.

A keresztlevéllel, illetőségi és erkölcsi bizonyitványnyal, valamint eddigi foglalkozásuk igazolásával felszerelt kérvények, annak megjelölése mellett, hogy: mikor, hol és minő szakiskolát szándékozik a pályázó látogatni, hozzám legkésőbb folyó évi *április hó 20-áig* beadandók.

Brassó, 1900 évi febr. hó 28-n.

Dr. Jekel,
alispán.

889.1—2

AVIS.

Prenumeraţiunile la **Gazeta Transilvaniei** se potŭ face şi reînoi orĭ şi când dela 1-ma şi 15 a fiă-căreĭ lunĭ.

Domniĭ abonaţĭ sě binevoiască a arăta în deosebĭ, când voiesc ca espedarea se li-se facă după stilul nou.

Domniĭ, ce se abonéză din nou sě binevoiască a scrie adresa lămurit şi sě arate şi posta ultimă.

Administraţ. „Gaz. Trans."

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.